

PĚŠINA LÁSKY

Cožkoliv jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili."

Krása lidská je založena na tom, že člověk byl stvořen k obrazu Božímu a jeho krása jest odleskem krásy Boží. Tento odlesk Boží krásy nebývá však vždy zřejmý; jednak proto, že jest zeslaben následky hříchů, jednak tím, že i náš zrak je zeslaben tak, že jí dobře nevidíme a nepoznáváme.

Jest krása, která nasycuje rozum; není však krásy, která by nasýtla pouhé smysly bez rozumu; krása hmotná a živočišná, která zapaluje žádostivost lidských smyslů, není schopna nasýtit lidské smysly v nich samých; není-li ta krása spojena s něčím, co lidskými smysly proniká dále a výše až do našeho rozumu, pak je to krása marná a škodlivá; může smysly ještě více rozpalovati, ale nikdy jich nemůže ukojiti a utišiti a nejen že nemá co dáti rozumu, ale zakaluje i jej, neboť zkalené smysly zkalují rozum. Rozum však poznává blud a marnost touhy po takové kráse, i když nemůže donutit vždy smysly k poslušnosti. Poznává, že ta krása, která neslouží zákonu, že člověk jest a má býti obrazem Božím, jest marná a ztracená; tato krása se může ještě třpytit, ale je to již třpyt hvězdy vyhaslé. Jest však krása, kterou smysly jen nejasně tuší, ale zato rozum ji poznává a sdílí pak se smysly o svou radost z ní.

Cílem naší naděje ve vykoupení jest obnova toho stavu, kdy člověk byl učiněn pravým obrazem Božím. Radost z nabytí této podoby jest radostí nebeskou. Ale tato radost nebeská se podobá věži, která má několik poschodí a jejíž okna jsou obrácena na všechny strany. Radost duše netkví jen ve vyjasněném vědomí, že je opět očištěným obrazem Božím, ale v tom, že vidí Boha, ať již přímo nebo v jiných Jeho obrazech. Čím jasnější obraz Boží vidí, tím jest její radost vyšší a čistší. Neboť v nebi není závidi, naopak, vědomí, že blažení vyššího stupně jsou krásnějšími obrazy Božími, zvyšuje radostný úžas blažených nižšího stupně; čím je kdo vyšší a krásnější, tím více jest milován a toto milování jest takové, že, kdyby bylo možno, aby ti nižší mohli ze své krásy dáti něco vyšším, aby jejich krásu pokud možno ještě zvýšili, bylo by jim to novou a další radostí. Je tomu jako na světě. Milujeme krásu, poněvadž tento cit nám dal Bůh jako obraz lásky nebeské. I na světě by dal člověk milované bytosti všechno, co má, a nejen že jí krásu její nezávidí, ale ještě by jí přidal ze svého. A jako na zemi blaženost milované bytosti nespočívá v jejím uspokojení vlastní krásou, nýbrž ve vědomí, že její krása je zřídlem lásky a radosti milujícího, tak i v nebi radost nejvyšších blažených z jejich krásy nespočívá ve vědomí povýšenosti, dané Bohem, nýbrž ve vědomí, že jsou milováni a že jejich krása a jejich povýšení jest zřídlem věčné radosti těch, kteří je milují.

Krása a láska patří Bohu, Bůh jí propůjčuje lidem a skrze lidi a přijímá ji od nich a skrze ně. Bůh dá člověku krásu přímo, anebo mu pošle člověka, kterému ji už dal. Také svou lásku mu projevuje buď přímo, nebo mu pošle člověka, který ho miluje na Jeho místě. Rovněž tak žádá lásku zpět, aby Ho člověk miloval buď přímo, nebo aby miloval člověka, jehož mu pošle vstříc. Podobně požaduje počet i z krásy a ze všech darů.

Bůh jest milován ve svých tvorech a to už jest poznání, které nám ukazuje, že jest jistý rozdíl mezi láskou pozemskou a láskou nebeskou. Svatá Terezie na několika místech vysvětluje ze své vlastní zkušenosti povahu této lásky nebeské a jako známku pravé lásky k Bohu uvádí, že tato láska nikdy necítí utrpení žárlivosti. Duše, která Boha miluje pravou láskou, je tím šťastnější, čím více jiných duší Boha miluje a čím více jsou tyto duše milovány od Něho. Toho není v lásce pozemské, která se nesnaží, aby osobu milovanou někdo jiný miloval, a tím méně, aby osoba milovaná ještě někoho jiného milovala se stejnou oddaností, neboť lásce pozemské dává zákony smrt. Bůh tedy není milován jako osoba omezená, upoutaná na určité místo prostoru, nýbrž jako bytost, jejíž podstata převyšuje naše smysly. A bylo-li už na zemi svátým k radosti vědomí, že Bůh miluje všechny tvory, tím větší radostí jest jim to v nebi, kde Láska vládne

věčností a nikoliv smrt Láskou. Proto jejich radostí jest i to, že Bůh miluje všechny, i to, že oni sami mohou milovati všechny. A čím více bytostí mohou nezkaleně milovati, tím jsou šťastnější.

Proto milují i nás na této zemi, bojí se o nás, abychom nebyli ztraceni pro jejich lásku a abychom nepozbyli své vlastní lásky, kterou máme přinést do nebe Bohu a jim, poněvadž tam jest láska majetkem společným.

V tom, že nás mohou milovati, jest též veliký díl jejich štěstí. Vidí nás ze své blaženosti a poznávají v nás obrazy Boží svým zrakem nesmrtelným, očištěným a oslaveným. Vidí v nás obrazy Boží jinak a lépe, než je můžeme viděti my. Vidí i to, co jest z velké největší části setřeno, zaneseno, zakryto. Drahý jest jim obraz Boží v nás, dražší než nám, poněvadž znají jeho pravou krásu. Bojí se o nás a milují nás. Kdyby mohli, vrátili by se zpět k nám, vzali by na sebe smrtelné tělo a znovu by žili a umírali pro nás, aby nám pomohli. Jejich blažeností je též to, že mohou za nás prošíti a nám pomáhati.

Co jest člověk, že ho celé nebe miluje ?

Kdo někoho miluje, touží po tom, aby stále byl s ním. „Rozkoš má jest mezi syny lidskými.“ Rozkoš Boží je tam, kde je nebe, nebe je tam, kde je rozkoš Boží, to jest mezi syny lidskými. Proto nebe jest vlastně i na zemi mezi námi a svátý Filip Neri praví, že každý z nás může míti nebe ve svém srdci. Ano, my se téměř procházíme nebem, jsme jako v nebi, ale nebe není dosud naše, je nám skryto, nevidíme ho a můžeme ho pozbyti dočasně i věčně. Bůh je mezi námi, s námi i v nás, svatí jsou jako by mezi námi a dívají se na nás a my ničeho nevíme a netušíme. Ale přece někdy tušíme, neboť máme anděly strážné, kteří nás upozorňují, a my se máme modliti slova: Na tvá vnuknutí pozor dávám. Přece někdy tušíme, že něčí oči, něčí hlas, něčí posunek je veden k nám působením Božím, působením některého svátého, nebo působením andělským.

Nebe je na zemi, ale ještě není ustáleno ve své formě věčné. „Viděl jsem nebe nové a zemi novou.“ Tedy přece jen zemi, třeba novou. Věříme v těla vzkříšení. Tedy v těle svém budeme bydleti na věčnosti. V těle vzkříšeném na zemi nové máme žiti na věky. Proč má tělo býti vzkříšeno a země obnovena ?

To je ta pěšina lásky. Jako z doby lásky dvou milenců nevyhladitelnou zůstává vzpomínka na cestu, kudy chodil milující ke své milované, na cestu, která je opěvována písněmi, tak i v lásce věčné neustále září a bude zářit vzpomínka na cestu lásky k Bohu, na lidský život na této zemi. Život lidský vlastně je či má býti cestou do nebe a tato cesta do nebe pro krásu lásky má býti zachována nejen v písních, ale na věky. Proto bude země obnovena a těla vzkříšena. Svatí toužili po tom, aby mohli Boha požívat již na zemi, i budou Ho požívat na zemi obnovené.

A možno pátrati dále. Jakým způsobem kdo miloval a ctil Boha v životě časném, tak bude Ho milovat a ctít v životě věčném. Ovšem způsob života časného jest jen podobenstvím způsobu v životě věčném, kde bude zrušena moc smrti a všechna nedokonalost, bída a omezení. Kdo se Bohu zalíbil jako opatrovník dětí, bude se i v ráji skvíti tímto úkolem, kdo byl do ráje povolán jako dítě, bude i tam zářiti dětstvím, nelze dost dobře a jemně říci, jaké nové cti tam dojdou různá zaměstnání lidská, jimiž vedla cesta lásky k Bohu. Budou-li v nebi almužníci, jistě tam budou i chudí. To pak nebude k hanbě a úhoně jako v životě časném, ale třeba to bude ctí, ze které se budou radovat andělé. Bůh nezaháná těch, které vyvolí, a sotva by změnil stupnice hodností a moci, kterou sám uděluje. Řád hierarchický zůstane nezměněn a Spravedlnost bude vítězit. Poddaný bude milovat a ctít svou vrchnost a důstojenství nebude v nebi odňato od nikoho. Může se ovšem státi, že sluha dosáhne vyšší hodnosti nebeské než pán, ale to se nedotkne řádu, který byl dán už na zemi. Pasterec může zářiti prudším jasem svatosti a blaženosti než král, ale bude ho ctít jako krále i v nebi s láskou a oddaností a nevznikne žádná porucha a změna v tomto poměru; pasterec přišel do nebe jako pasterec a král jako král. Jeden pro svou poslušnost a věrnost, druhý pro svou spravedlnost. Poslušnost a věrnost prvního byla třeba silnější než spravedlnost druhého, proto nebeská odměna pastercova jest vyšší. Ale poněvadž právě svou poslušností a věrností došel do nebe a donesl si je jako své poklady, nemůže je nyní změnit ani vyměnit, jako nelze změnit či vyměnit věčnou lásku. To je ten zázrak Boží spravedlnosti, který jest ve své úplnosti a slávě možný jen v životě věčném. A právě tak ten král, který došel do nebe pro svou spravedlnost, právě pro tuto svou spravedlnost se bude radovati, že pasterec došel skvělejší odměny než on, a nebude sváru ani závidi, nýbrž jen úžas lásky. Neboť každý z blažených v nebi rmoutil by se, kdyby mu bylo dáno něco, co bylo odňato jinému z jeho

hodnosti. Jediná je pouze výjimka, kdy se někomu něco odnímá a dává tomu, kdo má nejvíce. O této výjimce mluví evangelium v podoběství o hřivnách; hřivna se odnímá jen tomu, kdo ji zakopal. Ale kdo ji zakopal, ten nevejde do království nebeského a na toho se nevztahuje řád lásky. Neboť ještě jest jedna příčina blaženosti svátých v nebi, a to příčina, na kterou zde v životě můžeme pomyslet jen s hrůzou a třesením: jest to jejich vědomí o spravedlnosti věčného zatracení těch, kteří odmítli lásku Boží.

Nebe jest tedy kolem nás, ale kolem nás jest i očištec a peklo. V očištcích jsou duše těch, kteří do nebe nedošli, ale přece jsou jim tam místa přichystána. Šly pěšinou lásky, ale kolísaly. Musí nyní po smrti pokračovati v cestě do nebe. A protože cestou do nebe je náš Spasitel, jdou s námi jsouce skrze Ježíše i s námi spojeny. Proto jim můžeme pomáhati. Pomáháme-li jim čímkoliv, prokazujeme službu lásce Boží a celému nebi. Sloužíme-li za ně Bohu, přemáháme-li své vášně a snášíme-li své utrpení, otvíráme jim brány nebes. A ony dříve mohou pomáhati nám jak v životě časném, tak i tenkrát, až kolem nás bude očištec. V očištcích vidí duše nejen svou pěšinu lásky, ale i hrůzy a ošklivosti své nevěry a nestálosti. A snad jsou muka jejich zvýšena též tím, že vidí jasně i naši bídu, neochotu a naše nebezpečí.

Tudy se tedy ubírá pěšina lásky. Je často zarostlá trním a kopřivami a všelijaká havěť jedovatá u ní číhá, ale vede do nebe a je tak krásná, že i svatí se k ní obrací s nebe a jdou s námi. Dívají se na nás z očí lidí, zrcadlí se v nich, milují nás v nich a dávají nám v nich znamení. Někdy jen chvílečku. Jindy nám pomáhají a to je to praktické uskutečňování Božího požehnání v naší práci. Bez Božího požehnání by švec neušil pořádnou botu, vozka by ztratil vládu nad spřežením a nikomu z nás by nepomáhala píle a učenost. Svatí s námi pracují v dílnách, provázejí nás na cestách spolu s anděly. To jest jejich radost. Nebe jest jejich vlast. I oni slouží Bohu tak, jak si to přál, když řekl: „Cožkoliv jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili.“ A těmi nejmenšími jsme my, hříšníci tohoto světa. Jaký to div, že služba nám patří z takové radosti blažených!

Ale jak jíti po této cestě, když máme jen hmotné smysly, pozemské oči a pozemský rozum? Tady je to! Bůh je na zemi, sídlí na nijako na místě své Lásky. A duše, která Ho chce požívatí už v tomto životě časném, v tomto životě hmotném, slyší ta tajemná a přece tak jasná a pochopitelná slova:

„Cožkoli jste učinili jednomu z nejmenších, Mně jste učinili!

Jaroslav Durych.

BOJOVNÍCI O RADOST

Přátelství s Bohem 13.

Svatý opat Bernard z Clairvaux pravil jednou svým bratřím: „Poznal jsem mnoho lidí, jež poznání pravdy činilo jen smutnějšími, protože nemohli se utíkati k výmluvám na nevědomost, vědouce, k čemu je pravda nabádá, a nekonajíce to.“ Je to skoro zákon, že čím větší poznání, tím větší smutek. Aspoň v duši citlivé pro důsledky a požadavky pravdy.

Přátelství s Bohem má obsahovati obojí: bohatou jasnost pravdy a radostné žití v přátelství. Vidíme, že se i zde musí postaviti v cestu smutek. Zde více nežli kdekoli jinde, protože v Božím přátelství poskytovaná pravda je velmi jasná a velmi náročná. Někdo musí uvolniti zatarasovanou cestu k radostnému žití v přátelství. Tak úsilí o přátelství se stává usilovným bojem o radost, jako bojem o radost je vůbec každé poctivé úsilí o život z mravních zásad. Boží přítel je z povolání bojovníkem o radost. Zbraní jeho jest pěstovaná svatá láska, průvod této královny uvolňuje zatarasenou cestu.

V čistě lidských záležitostech života láska je matkou síly, nalézá cesty ve zdánlivých nebo skutečných bludištích, překonává každý odpor, zdolá úžasné množství úkolů. A tím otvírá cestu z ryze lidského smutku k ryze lidské radosti, stávajíc se matkou ryze lidských ctností.

V záležitostech života v přátelství s Bohem vyniká pravda mnohem více nežli v ryze lidském životě. Bůh sám jasně ukazuje předmět lásky, cestu k lásce, ukazuje ve zjevení důsledky a požadavky zjevených pravd o Příteli. Na obzoru duše se objevuje možnost božsky hluboké radosti, ale zároveň povstává hluboký smutek. Vidíme velkolepé obzory, cítíme touhu po nich, mnohý rozmach podnikáme, bychom se k nim přiblížili — a zjistíme, že čím dále více chápeme jeden smysl slova apoštola Pavla: „Shledávám tedy v sobě pravidlo, že, když chci činiti dobré, je při mně zlé“ (Řím. 7, 21); cítíme, že mu rozumíme, když končí „Já nešťastný člověk!“ Chceme pokračovati a nevidíme pokroku, dlouho, velmi dlouho nevidíme pokroku.

Neboť do záře pravdy zjevené Přitelem se postaví stíny jako hory, stíny odporu, slabosti, zmatku, obav z množství úkolů.

Máme v sobě neúpornou oposici. Rozum ukazuje cesty, po nichž je třeba jíti, světlo víry a darů Ducha svatého otvírá hluboké, velmi těžko schůdné, ale právě proto stkvělé perspektivy. Ale kolem počnou se rojit bludičky, rýsují se nejsvůdnější obrazy. To oheň vášní v člověku rozhazuje své jiskry, aby zanítil oheň jiné, pozemské lásky k pozemskostem. Pravda o přátelství ukazuje velmi vysoko; oposice vášní chce poutati k nížinám, bezohledným zdůrazňováním jejich radostí.

Musí Přítel podati pomocnou ruku, aby duše rozuměla výšinám Boží lásky. Podává jí střízlivost; upevňuje v duši ochotu a sílu odolávati radostem nížin, byť ve světle vášní se zdály sebežádoucnější.

Máme v sobě divnou hrůzu z oběti a z dlouhodobých úkonů. Je to zdroj všeho kolísání a útěku, když ve světle vášní se ukáže zdánlivě nekonečná nudná délka cesty, když se vynoří obludy překážek a obětí. Přátelství s Bohem žádá odklon, ne-li odloučení od země. Žádnou námahou by se člověk nevychoval k pevnému ovládnutí hrůzy z obětí a nudy cesty, kdyby Bůh neujal se výchovy.

Ujímá se jí, dává duši statečnost, učení mluví pak o vlité ctnosti statečnosti. Objeví se nebezpečí, bolesti, oběti, třebas i oběti, rovnající se obětování života; duše střízlivá a statečná však nepozbývá radosti Přátelstvím žádané. Radostně vytrvá v odříkání a v odolávání nárazům překážek.

Tak Přítel vyzbrojí bojovníky o radost, ctností střízlivosti a statečnosti vybuduje organizaci života vášní člověka. Božsky mocná tato organizace zabezpečuje přátelství a jeho pravou radostnou náladu, sílu i výbojnost.

Nikdy nebylo tak jen na sebe omezeného člověka. Kolem nás se kupí doslova nepřehledná rozmanitost úkolů a povinností vnějších, obsažených ve jménu bližního a Boha, jenž jest naším „bližním“ prvním, nejvyšším, celé nás ovládajícím; úkoly rozumu, úkoly vůle, slova i činu; úkoly denního života v soukromí a v kruhu lidí.

To vše musí býti nejen zabarveno na povrch, nýbrž musí býti zcela proniknuto přátelstvím, svátou láskou. Neubráníla by se duše pádu do smutku, vidouc tolik pravidel, toliké požadavky nikde a vůči nikomu neporušiti práva.

Boží láska ukládá do duše třetí část své družiny, spravedlnost, smysl pro právo a spravedlnost všude a vůči každému. Boj o radost se stává úspěšným, neboť spravedlnost jest radost v každém oboru, v lidském i svatém. A nemůže duše podlehnouti ničivému smutku, vědouc, že nestojí před ní nerozumné požadavky, nýbrž spravedlivé požadavky, a majíc z Boží svaté lásky sílu, zachovati všude náležitou rovnováhu.

Střízlivá, statečná a spravedlivá duše není ještě celým bojovníkem o radost. Neboť nehodí se všechno všude a na každého. Každá chvíle, každý člověk, každé místo, každý čin má své zvláštnosti. Tak bojovník o radost potřeboval ještě opatrnost, aby byl střízlivý, statečný a spravedlivý tak, jak toho žádá tento okamžik, tento a takový člověk, toto místo a takový skutek. Je-li střízlivost mírou, statečnost silou, spravedlnost universalitou, jež provádí láska, jest opatrnost okem lásky. Ne v tom smyslu, že by láska sama to vše konala, nýbrž láska má čtvero hlavních pracovníků, z nichž každý opět má své podřízené, aby život ve svatém přátelství s Bohem nebyl pouhou teorií, aby byl činem přitele, činem podobným činům Přitele.

Čemu učí tato úvaha, na pohled suchá, nehodící se do dosavadní řeči o přátelství s Bohem? Že přátelství s Bohem je vážný život, plný práce. Že není citovostí, nýbrž spravedlností, statečnou a opatrnou střízlivostí. Že jest nalezením a milováním Boha v každém činu, duchovním nebo hmotným, velikém nebo nejvšednějším. Že cesta k radosti jde přes čtyři zplnomocněné pracovnice lásky. Kdo čteš, rozuměj, a nerozumíš-li, hledej. Neboť proto jsme tak slabí, že nevíme o čtyřech pracovnicích lásky. Dotíráme se jen na lásku, její pracovnice necháváme bez práce, a i láska zůstane beze zvláštní práce. Nemáme, nebo nevíme, co dělati, ke škodě přátelství s Bohem. Proto také život mnohých zbožných lidí je životem otroků smutku a kamenem úrazu.

P. Em. Soukup, O. P.

OPORA NAŠE

Přátelství s Bohem 14.

V dokonalém spočinutí v Bohu jest náš cíl. Máme se vůli co nejhouževnatěji zachytiti Boha, abychom co nejhloběji pohrouženi do něho mohli z něho co nejvíce a co nejlépe poznati.

Mravní ctnosti mají odstraniti překážky, jež tělo, svět a ďábel vrhá v cestu našeho přiblížení k Bohu, a zároveň mají nás činně přivést k Bohu, připodobňující nás jemu následováním a napodobováním jeho dokonalostí.

Náš mravní život záleží v úkonech zamítání zlého a získávání dobrého dle vzoru Boží dokonalosti. A jako Bůh vede poznání, tak též vede činnost naši, vede boj mravních ctností.

Chceme dokonale poznati Boha a tu jest nutné býti mu podobnu i povahou a její činností, neboť tím více pronikáme něco, čím je příbuznější naší povaze, naší bytosti.

Ale co překážek a nečekaných obtíží tíží naše kroky k Bohu. Proto jako nás Bůh osvětluje dary svými v poznávání sebe, tak nás upevňuje ve vůli dychtící po něm.

Ctnost prozíravosti vede vůli k Bohu. Usměňuje naše jednání, provádí nás obtížemi, různými okolnostmi, z nichž tvoří krásné spojení v nadpřirozeném světle. Prozíravost zná poslední cíl, ví, že vše mák Bohu cíliti, a proto zařizuje život dle tohoto cíle. Předvídá překážky a boje a včas jim staví v cestu léky a pomocné prostředky. Zná lidskou sílu, lépe řečeno slabost, a vyhledává účinné vyléčení této slabosti. Zná lidské prostředky, ví, co má člověk k ruce, a dle toho zařizuje postup.

A přece jest i tato ctnost prozíravosti, i když je ctností vlitou, někdy slabou a nedovedla by nás udržeti a nás správně vésti v určitých chvílích. Někdy se dostaneme do okolností tak spleťtých, že se marně díváme vpřed, marně přemýšlíme, jak jednati v dané příležitosti. Dobrých rádců v nadpřirozeném životě též není mnoho.

Proto se kolikrát marně ohlížíme i kolem sebe, když jsme v sobě rovněž odpovědi a cesty nenašli.

V této nesnázi léčí Duch sv. naši slabost, neschopnost naší vůle svým darem Rady. Jím dostává se nám světlá Božího, jím duše naše jest účastna Moudrosti Boží. Bůh nám ji sděluje a jeho moudrost stává se moudrostí naší. (S. Th. II. q. 52. art. 1.)

Bůh sám vede vůli, aby určovala správně, čeho právě třeba učiniti, jak se zachovati v trapné záležitosti. Vede nás, abychom správně volili místo, čas i způsob činu.

V té chvíli jistoty Boží nepohnutelnosti zalévá nitro a provází náš čin, který vykonáme s klidem a mírem Božím. Jest konec váhání, hledání, kolísání, neb dar Rady není k tomu, abychom hledali správné cesty, nýbrž abychom ji především našli. (III. Sent. dist. 35. art. 4. q. 2, sol. 1.) Jak vzácná a nutná je tato jistota v našem nadpřirozeném snažení, jak jest důležitá především v mimořádných podnicích, ve chvílích změny způsobu života, volby povolání, před rozhodnutím k hrdinskému nějakému úkonu, k němuž nás volá církev neb vlast neb bližní v nebezpečí duch. či

tělesném. Dar Rady vede světce v jich lidsky šílených podnicích, hrdiny, básníky, vidoucí žene jak žhavý vítr, aby vyřkli proti celému světu své strašné poslání. V takové chvíli je třeba jim naprosté jistoty v jejich poslání. Sami sobě důvěřovati nemohou po smutných zkušenostech vlastních i cizích a tak potřebují dechu Boží Rady.

Jak lépe bychom šli životem, kdybychom více spoléhali ve svém rozhodování na světlo Boží rady, kdybychom vroucně prosili o působení daru Rady v nás. Oko Boží jedině jasně vidí, vidí vše. Proč se tak pachtíme a namáháme hledět vpřed svým slabým lidským zrakem, když můžeme viděti moudrostí a prozíravostí Boží?

Je těžko vystihnouti příslušné zachování v určitých okolnostech. Ale, i když víme kolikrát, co dělati, těžko jest nám dle toho jednati, když celé hory překážek nás zastavují, když vidíme v celé příšernosti vlastní slabost, jež nás zahanbuje až k pláči. Konati dobré a zlého se varovati dá se často draze vykoupiti. Cesta k Bohu jest dlážděna obětmi s naší strany. Zkoušky, rány, nárazy provázejí smělé, svaté, krásné rozhodnutí. Někdy se celé peklo spoj í se zlem pozemským proti naší ctnosti, neb jen snaze o ni. A přece třeba státi v dobrou a růsti v něm. Při všech obtížích. A právě jimi! Ctnost Statečnosti vede tento boj. A přece by někdy nevydržela. Přece by ani ona nestačila, když se někdy stanou obtíže, když se boj rozpoutá se všech stran. Stane se, že nás v takových chvílích všichni opustí, že nikdo za námi nestojí, že všude vidíme jen rozpačité tváře přítelíčků bojících se kompromitovati námi. Jednat však musíme, a to tak, že jdeme proti všem a všemu.

Že to přesahuje lidské síly? Právě proto dává dle sv. Tomáše Aq. Bůh dar Síly, jímž se nám dává síla Boží. „Dar síly měří činy Boží silou, v jejíž pomoc doufá.“ (III. Sent. dist. 34. q. 3. sol. 1.)

Ctnost síly přemáhá vnější obtíže, dar však síly má ještě zvi. úlohu, zlomit obtíže rodící se v nás.

Síla vůle Boží přelévá se darem Síly do lidské duše, jež užívá pak této vůle Boží jako své (ibidem, sol. 2.), a proto vyrovná tento dar duši, vlije jí důvěru a tak klid nadpřirozený. (2. II. q. 139. art. 1.)

Dar Síly schvátí dokonale člověka, že touží vykonati co nejvíce pro Boha, že chce mu vše přivést, vše přemoci, vše zlomiti, co se staví proti jeho království. Silní darem Božím byli světci, kteří stále lačněli a nikdy nebyli nasyceni svou šlechetností k Bohu. Vše mu dali, obětovali, ničeho si nenechali. Jak správné jest slovo sv. Tomáše (2. II. q. 139. art. 2.), že dar síly odpovídá blahoslavenství velebicí lačníci a žíznicí!

Chcete u nás něco změnit? Jen několik bláznů pro Krista potřebujeme, několik světců, kteří by se vrhli zcela do stravujícího a vše žádajícího žáru Boží lásky, kteří by se nespokojili s lehkou, lacinou a pohodlnou svatostí, kteří by vášnivě a hltavě odvažovali se skutků nejmělejších pro Boha a spolublžní. Svatost a zbožnost nejsou zábavou a lehoučkou hračkou. Nutno žíznit po svatosti Boží, dávat jí stále více a úplněji sebe, až do zničení, v němž budeme nasyceni Bohem.

Prosme Pána o dar Síly, abychom se stali svátými, neb jen tímto darem se jimi můžeme státi. A jenom svatí zachrání nás!

Dobrota Boží! Abychom se lépe oddali Bohu vedoucímú propastmi své miláčky, vlévá jim hrůzu a strach před možností nejděsnější, ztratit ho, ochabnout v jeho lásce, urazit ho! Stále víc a více dychtit po něm jest jedině možné tehdy, když procítíme, co je to Bůh a co to znamená jej ztratit, neb od něho se jen poněkud vzdáliti! Dar Bázňě podporuje dar Rady ukazující cestu a dar Síly ženoucí nás touto cestou. Někdy se pokušení tak shluknou a nám se představí v barvách tak lákavých, že by se jim podařilo zapuditi myšlenku na Boha. Dar Bázňě zachvívá nitrem, ukazuje strašnou propast duše odpadlé od Boha do sebe neb do tvorů. Rozněcuje lásku, probouzí ji, když usíná. (2. II. q. 19. art. 5. ad 2.) Kdo se bojí urazit Boha, boje se, aby ho hříchem neztratil, dává Bohu dokonale přednost přede vším. Vyprázdnil nitro své od všeho, co není Bůh, a proto těm, kteří se bojí Boha, platí: Blahoslavení chudí duchem. Nic si nepodrželi, všeho se vzdali ve svatě bázni, aby ponechajíce si tvory neztratili Stvořitele. (2. II. q. 19. art. 12.)

Tato Bázeň není však bázni otrockou. Jest jen synovským chvěním o klenot největší. Neb synovská bázeň jest výronem a projevem velké lásky k Bohu.

Proto není bázeň posledním slovem člověka snažícího se za Bohem. Duch sv. zapaluje srdce a myslí lidí Bohu oddaných a žijících a jednajících dle vůle Boží žhavou a nevypověditelnou láskou.

Každý úkon lásky k Bohu ukazuje naši oddanost. Nábožnost připoutává nás sladkým poutem k němu. Po Bohu touží pobožnost, po něm se vzpíná ve svých úkonech. Chce ještě více Duch sv. Nejen po Bohu se snažit máme, vrhnout se na něho musíme, vrhnout se na něho, jako se vrhají na srdce otcovo děti oddané a milující. Dar Nábožnosti proměňuje celý poměr člověka k Bohu v jásavý, důvěryplný poměr k Bohu.

Bohu nikdy dosti neprokážeme své lásky, nikdy jej nemůžeme dosti dokonale milovati. A konečně, milující dítě skutečně brzo omrzí dohadovat se, co jsme přísně povinni Bohu a čím již ne. Dar Nábožnosti ukazuje nám nemožnost dát Bohu, co mu patří, a probouzí v nás neomezenou synovskou důvěru, jež se tiše oddává Bohu jako dobrému Otcí. Dar Nábožnosti učí šlechetnosti, velkodušnosti v nadpřirozeném životě. Dává se zcela, bez výpočtů, bez kasuistiky, bez smlouvání se svědomím.

Nevím, jak dosti zdůrazniti potřebu tohoto daru dnešní době. Chladný a upjatý jest poměr mnohých k Bohu. Jansenismus a židovské ospravedlnění stále straší u mnohých. Přišla Terezie Ježíškova se svým poselstvím radostné, velkodušné oddanosti dítěte k Otcí a z jejího poselství nadělali řadu zdobnělin stačících na vyplnění a dobré zpeněžení řady „nábožných“ knížek. Duch sv. Terezie však nebyl umlčen. Sv. Terezie má své poslání v této šlechetnosti a dětinné, oddané lásce. Její prosba o tento dar Nábožnosti jest velmi výmluvná.

Dejme se, přátelé, zapáliti, proniknouti tímto darem. Buďme více dětmi k Bohu, jednejme více jako milující jeho synové a ne jako otroci pod knutou. Nekladte meze své snaze po ctnosti, neuzavírejte nikomu cestu velkodušnosti, necht' každý tep srdce připomene nám, že Bůh si je žádá pro sebe, zcela a úplně pro sebe. Prosme, ať darem Ducha sv. stále jdeme za tím, co nám bylo ukázáno, tedy za Bohem a jeho dokonalostmi, stále a statečně, bojíte se, aby ani nejmenší jiskra lásky se neproměnila v popel, a odevzdávajíce se mu každým okamžikem a každým úkonem synovsky a věrně, abychom prožili opravdu své Boží synovství, volající nás k dokonalosti Otcově.

S. Braitto.

LÉON BLOY

Z předmluvy ke knize *Lettres de L. Bloy á ses filleuls*.

Spása skrze Židy jest jistě s Chudou ženou hlavním dílem Léona Bloy. Tehdy, kdy jsme neznali ničeho ještě z víry křesťanské, byla tato kniha, ovšem s pomocí milosti pomáhající, přívalem nadpřirozených světél, oslepující ukazování Prorocství a Obrazů, zjevení božského smyslu lidských dějin a onoho svědectví ustavičného, k němuž je Izrael bez milosti připoután, dosvědčuje proti své vůli poslání církve.

„Nechápu toho, co tuším,“ říkával rád Léon Bloy. Neměl záliby v rozumovém usuzování a důkazových schopnostech. Svě přebohaté dary intuice opřel o tři božské ctnosti a o organismus Darů Ducha sv. Nenasycenost byla jeho vlastním příbytkem, jak v ohledu myšlenkovém, tak i v jiném.

Nedal se utěšiti nad tím, že již zde nemá patření na Boha, a proto neužíval jazyka jako metafysikové a theologové ve svých formulích, kteří se pokoušejí vyjádřiti 'nedokonalým způsobem našich pojmů to, co můžeme věděti o transcendentální skutečnosti, nýbrž právě proto, aby vyvolal to, co v této skutečnosti přesahuje naše pojmy a co nám zůstává neznámým. Jinými slovy, užíval lidské řeči k tomu, aby se odškodnil za to, že nemůže zde již míti patření ve slávě, jež nikdy nemůže nějaké znamení vyjádřiti. Jeho slova méně směřovala k vyjádření pravd než k tomu, aby přivolala cítění tajemství a jeho skutečné přítomnosti.

Spisovatelé, mezi něž se řadí Léon Bloy, užívají i rozumu i rozumové spekulace spíše zážitkově než důkazově, aby vyjádřili skutečnost v samé temnosti, jež ono skutečno spojuje s jejich cítěním, a proto nutně užívají hyperbol, jimiž si vypomáhá mystické vyjadřování. Svatý Tomáš poznamenává (In Isaiam c. V. et 13), že hyperbola jest v Písmě sv. Tak

praví náš Pán: „Jestliže tě pohoršuje tvé oko, vylup je, jestliže tvá ruka, utni ji. Styl mystický není stylem scholastickým. Byl by omyl držeti některé věty za pravdivé scholasticky, jež jsou pravdivé pouze v mluvě mystické, kde se běře zřetel k hyperbole. To proto, že mystická mluva chce především vytušit skutečnost tak, jak by se jí dotýkala, aniž by ji vyjádřila, kdežto filosofická mluva snaží se ji vyjádřit, aniž by se jí dotýkala. S toho hlediska je důležité poznamenati, že v té míře, jak jest slovo upotřebeno, především aby dalo cítiti nevyjádřitelné, pouhé a prosté vyslovení toho, co jest pro slovo asymptotickou hranicí. Mluva se nepouští do hloubky logického vyjádření, nýbrž se zastavuje, aby vyvolala obdobnosti, aby vzbudila obrazy a představy, které míjejí před duchem, jsouce plny smyslu, ale jež rychle zase mizejí.

Tak třeba pokusiti se o rozluštění obrazného smyslu Písem. Tímto obrazným smyslem živil Léon Bloy neustále svou myšlenku. Zůstává pánem svého vlastního slohu. To ho naprosto vzdaluje filosofů. Kdo by chtěl posuzovati jeho texty jako obyčejné oznamovací věty, vydával by se v nebezpečí velkých omylů. Není esoterismu u Léona Bloy. Bloy věřil a tvrdil jen Apoštolské vyznání a nic jiného. Nechtěl nic jiného uzavřít do svých tvrzení, než ustavičné opakování článků víry. Celé jeho literární snažení bylo vrhání paprsků oné temnoty podstatně zářivé, jež sluje božskou věrou, do zrcadla záhad a podobenství, zatím co očekával den Patření.

*

Bylo jistě nutné, aby Léon Bloy, obklopen trním zlořečení, žil dlouhý čas sám a skoro bez přátel. Byl to jakýsi stav odloučení, jež mu bylo uloženo již povahou jeho svědectví, jež měl nésti uprostřed světa a proti světu.

Bloy prošel literárními kruhy časů Chat Noir a stáří Barbeyova. Opustil je od svého vydání Zoufalcova, vychrliv proti nim nejdokonalejší opovržení.

Jest přirazeno, že někteří pozůstali těchto zašlých dob, více méně otřeni časem neb úspěchem, vydávají o mládí Bloyově různé vzpomínky a anekdoty, znetvořené paměti kamarádkou, jež samovolně snižuje. Jak by mohli vytušit tajemství duše, skryté v nejtemnějších krajích duševní pouště? My, kteří jsme znali stáří této Olivy, víme, že ovoce vydává svědectví o míze a o kořeni.

Dvacátého pátého května 1905 stoupaly dvě děti dvacetileté po schodišti velkopamátném, jež stoupá až k Sacré Coeur. Nesly v sobě onu bídu, jež jest jediným vážným plodem moderní kultury, a jakousi hybnou zoufalost osvícenou pouze nevysvětlitelnou jistotou, že jim bude jednou ukázána pravda, po níž hladověly a bez níž by jim bylo nemožné přijmouti život.

Udržovala je slabě jakási estetická morálka, jejíž myšlenka sebevraždy jim dávala jediné východisko po různých pokusech, jež byly příliš krásné, než aby měly úspěch.

Zatím očistily si ducha, díky Bergsonovi, od vědeckostních pověr, jimiž je živila Sorbonna. A přece věděly, že bergsonistická intuice jest jen velmi nestálým útočištěm proti myšlenkovému nihilismu logicky přivedeným moderní filosofii.

Mezitím považovaly církve, skrytou jejich zrakům ubohými předsudky a zdánlivostmi mnohých slušně smýšlejících lidí, za baštu mocných a bohatých, jichž jediným zájmem bylo udržovati duchy v temnotách středověkých. Šly k podivnému žebráku, který pohrdaje vši filosofii křičel po všech střeších božskou pravdu, a jsa katolíkem naprosto poslušným, odsuzoval svou dobu a ty, kteří mají zde svou útěchu, a to s větší smělostí, než všichni revolucionáři světa. Strašně se bály ty dvě děti toho, co měly potkati. Ještě se nestýkaly s literárním geniem a hledaly něco docela jiného. Nebylo v nich ani stínu zvědavosti, byl v nich jen pocit, který je naplňoval vážností, totiž soucit nad velikostí bez přístřeší. Prošly starobyrou zahrádkou a pak vešly do skromného domu, jehož stěny byly ozdobeny knihami a krásnými obrazy, a hned ze začátku se srazily s takovou velkou bílou dobrotou, jejíž klidná vznešenost na ně velmi působila, již byla paní Bloyová. Její dvě dcerušky, Veronika a Magdalena, je pozorovaly svými velkýma udivenýma očima.

Nemožno vypravovati to, co jim odhalil. Byla to něha křesťanského bratrství a toto určité chvění milosrdenství a bázně, jež se v nás vzrývá před duší poznačenou Láskou Boží.

Bloy se nám zdál něco zcela jiného než ostatní lidé, kteří skrývají své poklesky proti duchu a tolik vin neviditelných pod nátěrem pečlivě udržovaným společenských ctností. To nebyl obilný hrob jako farizeové všech dob, nýbrž katedrála zvětralá, zčernalá. Uvnitř však bylo bílo, uvnitř tabernáku.

Když jsem překročil práh tohoto domu, jako by neviditelným trhnutím byly přestavěny veškeré hodnoty. Tehdy jsme věděli, tušili, že jest jen jediný smutek, ten totiž, že nejsme svatí. Vše ostatní se stmívalo...

J. Maritain.

BLAHOSLAVENÍ ČISTÉHO SRDCE

Moudrost a prozřetelnost Boží vše spravuje, řídí a vede k cíli. Kristus mluvil lidu o všemohoucí a pečlivé ruce Otcově pod obrazy z přírody: „Pohledte na ptactvo poletující ve výšinách, nesejí, nežnou, neshromažďují do stodol; Otec váš nebeský je sytí. Není-li člověk více než ptactvo?" (Mat. VI, 26 ; Mat. VI, 28—29.)

„Pohledte na lilie, jak rostou, nepracují, nepředou a přece ani Šalomoun ve vsi své nádheře nebyl oděn podobně. “2 Stromy, ptactvo, kvítí, údolí a hory vypravují o neustálé otcovské péči nebeského Hospodáře. Prozřetelnost jest Boží vlastnost a předpokládá nesmírnou jeho moc a moudrost.

Člověk stvořený k Boží podobnosti jest účasten jistým způsobem Boží prozřetelnosti; poznáváje svůj cíl, může hledati prostředky, jak by k němu dospěl. Vede sebe i jiné k cíli.

Jak vznešenou vlastností jest účast člověka na Boží prozřetelnosti, již nazýváme opatrností, můžeme vyčísti z nesčetných okolností našeho života. Řídí ti svůj život plný tužeb, žádostí, citů, vášní, uprostřed lidí s různým chováním a vychováním, sympatických neb protivných. Celý život náš podobá se nejpestřejšímu okolí, jímž plyne tok dnů našich někdy klidně, někdy bouřlivě, pískem i kamením. Okolnosti životní vyžadují v člověku jisté dokonalosti, schopnosti a síly, aby šel jistě na své životní dráze. Potřebujeme vůdce. Naděje nás pozvedá, zklamání nás sráží, láska nás obveseluje, nenávist sžírá, radost a bolest se střídají jako podzimní větry, strach ohromuje často naše jednání. Lidský život kolikrát připadá jako labyrint. A právě jako Boží moudrost se stará o nejmenšího broučka v pralese, tak člověku dává účast na své prozřetelnosti, vlévá mu již na křtu sv. celý průvod nadpřirozených ctností, z nichž každá mu dává možnost pohybovati se v jistém prostředí, spravovati svůj život v jisté věci. Víra mu dává poznání nadpřirozeného cíle, naděje záruku, že dospěje s pomocí Boží ke svému blahu, láska ho pojí s nesmírným dobrem, jímž jest Bůh. Tok našeho života dostává svůj cíl, směřuje k Bohu. Avšak výtok je vzdálen od ústí a rovněž život lidský, ačkoliv směřuje k Bohu, přece je ho vzdálen, musí rozmanitostí k němu se dostat.

Jak třeba řídit lodičku srdce, aby člověk dospěl k Bohu?

Boží dobrota uděluje lidské mysli schopnosti, ctnosti, které mu umožňují užívati všech věcí jako vhodných prostředků k cíli. Rozum je vůdcem, schopnosti čili nadpřirozené ctnosti ho naklánějí, aby následoval ve všech bouřích vůdcovství rozumu, opatrnost právě se vyznačuje radou, úsudkem a rozkazem všem rozbouřeným lidským chtíčům následovati rozumu. Spravedlnost uspořádá poměr k bližnímu tím, že naklání lidskou mysl dávati každému, což jeho jest. Zdrželivost uvádí do poddanosti rozumu nezřízenost, bojující proti němu. Statečnost upevňuje člověka, aby nebyl zdolán ustavičnými boji s nebezpečím, zvláště pak upevňuje mysl proti největšímu nebezpečí, totiž smrti. Tato vnitřní schopnost jednati dle rozumu následkem opakování činů přemůže všechny vnější obtíže a člověku se dostane vnější snadnosti čili sběhlosti, jednati ve všem dle rozumu. Zdrželivý člověk na příklad, následuje-li vnitřního vedení ctnosti zdrželivosti, dospěje pomalu opakováním skutků k utišení vášní bouřících proti rozumu v užívání smyslných rozkoší.

Celý tento životní organismus ctností je navzájem spojen, jako jsou spojeny tělesné orgány. Onemocní-li jeden, celé tělo trpí. Rovněž, chybí-li člověku jedna z ctností, nemá žádné, neboť ve všech ctnostech je třeba opatrnosti — řízení

rozumu — a na druhé straně opatrnost je nemožnou, není-li celá hladina lidského žití uklidněna jinými ctnostmi, neboť opatrnost stává se jistou, je-li celý směr a sklon, cit a vůle člověka podřízena rozumu.

Stává se někdy, že člověk nenásleduje prakticky toho, co uznává rozumem za správné. Proč? Právě proto, že jeho nitro je znepokojeno smyslnou žádostivostí, chybí mu zdržlivost a tím i opatrnost, neboť zde v určitém případě usoudí, že jest lépe pro něho jít za rozkošemi, byť by to bylo i proti rozumu.

Spojení všech ctností v opatrnosti vypěstuje lidskou duši ve všech i nejtajnějších záhybech. Člověk se stává dobrým členem lidské společnosti, neboť ctnost spravedlnosti ho činí přímým i v obcování a v poměrech k jiným.

Nejen v přirozeném poměru se stává člověk příjemný, nýbrž spěje i k podobnosti Boží dokonalosti dle rozkazu Kristova: „Budte dokonalí, jako Otec váš nebeský. (1 Mat. 5, 48.)

Mezi počátkem a skutečným uskutečněním dokonalosti je dlouhá cesta. Člověk začíná se nejprve očišťovat od hříchů a nezřízených náklonností, v této době opatrnost řídí lidskou mysl k rozvažování Boží dobroty a lásky, odvracejí ji od pozemských myšlenek, které jí překážejí ve vyšším snažení, učí pohrdati věcmi, poněvadž myšlenka na ně nepřináší pravého blaha, jsou marností. Zdržlivost odvrací nejen od smyslných žádostí, nýbrž i nepotřebných rozkoší, které samy o sobě nejsou nedovolenými; neboť čím více se člověk očistí od pozemských rozkoší, tím více se raduje v Bohu a okouší jeho sladkosti.

Statečnost upevňuje mysl v této první době cesty k Bohu, aby se neodstrašila obtížemi, aby zmužile pokračovala na cestě k Bohu. Spravedlnost uvádí duši, aby se zcela oddala svému úkolu, neboť jest to vhodným a správným.

V další cestě, když duše dospěje k Boží podobnosti, pokud je to možno na naší cestě, uvádějí ctnosti duši do stavu „purgati animi“ (Viz sv. Tomáš I—II, q. 61, a. j.) čistoty srdce, o níž platí Kristovo blahoslavenství: „Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou,“ (Mat. V, 8.) což se vztahuje nejen na budoucí život v nebesích, jak vykládá svatý Tomáš, nýbrž i na částečné, nedokonalé požívání, vidění Boha v láskyplném intimním poznání nazíravého již zde na zemi.

Dr. Metod M. Habáň, O. P.

ZÁKLADY KŘESŤANSKÉHO SVĚDOMÍ

Dokončení.

Vždyť, co chce po nás Bůh?

Činí z nás své dítky, své syny láskou. Jsme určeni na Něj věčně patřiti. Život Boha bude naším životem ve společenství stejných myšlenek a stejných citů: nejvyšší blaho, oblažující vlastnění podstatné Dobrot.

Tím je náš úděl obzvláště povznesený. Již nejde více jen o to, aby každý z nás vedl život v mravním důstojenství. Jde o to, a ještě o více: máme si dobýti Boha, věčné patření životem, který je zasluhuje a jest ho hoden.

Vedle přikázání Desatera dává Boží zákon i nová přikázání, jejichž požadavky nám uvádí ve známost církev svátá ve svém učení, které bez zastávky pokračuje za toku našich žití: nová přikázání, která nás v poměru k nadlidskému a nadpřirozenému cíli zavazují k prostředkům přiměřeným k tomu cíli, to jest dobýti si a uchovati milost schopnou přiměti nás k mravnímu životu úměrně k určení, které nám připravuje Boží láska. Jestliže zrak víry ozařuje naše svědomí, od té chvíle nemůže svědomí odezíratí od nutného vztahu mezi našimi skutky a nadpřirozeným cílem, který nám dovolují zahlédnouti Boží zaslíbení. Nestačí pouze souditi, jsou-li nebo nejsou-li naše činy přiměřené zákonu lidské důstojnosti; ale jest se tázati sebe Samých, jestli nás naše činy vedou k získání Boha nebo nás od Něho odlučují, jsou-li ziskem pro konečnou spásu nebo prohrou, která nás bude státi odsouzení. Naše skutky, celé naše počínání se jeví podrobené Božímu soudu současně jako soudu vlastního svědomí. Bůh nás pozoruje a dohlíží na nás;

čeká, zda se naše činy budou snažit se Mu zalíbí nebo zda nijak se nepozastaví nad výčitkou, že se Mu nelíbí a že Ho urážejí.

Tímto způsobem poznáváme, jaký pevný základ, jaký vytrvalý opěrný bod uvádí víra do mravního svědomí. To více není jenom můj rozum, který беру za svědka svých úkonů, ale výše — беру si za svědka Boha. Podle Jeho soudu a Jeho oceňování se snažím řídit svůj život.

Vychovatel má při vytváření mravního svědomí dítěte navykati, aby se cítilo v přítomnosti Boží, aby se přesvědčilo, že nejvyšší Soudce zná jeho chyby a že tím méně Mu unikají dobré skutky dítěte. A podaří-li se vychovateli vštípit dítěti toto přesvědčení, bude v něm tato náklonnost k dobru jinak zaručena než pouhým pobízením k vážnosti rozumového zákona. Ještě jednou opakují: rozum není více sám na požadování úcty k mravní povinnosti, i Bůh uplatňuje před svědomím tuto povinnou úctu, On potvrzuje její nároky vznešeností svého přikázání.

Dříve než budeme pokračovati v rozboru, naznačme si přesně, k čemu jsme došli.

Prvním základem mravního svědomí, prvním přesvědčením, které má býti vštípeno dítěti výchovou, jest mravní zákon, výraz požadavků rozumové přirozenosti a ten nás za všech předpokladů a za všech okolností zavazuje zachovati počestnost. Nesnese umenšení: jest rozkazem dobra, naléhavým připomínáním povinnosti.

Jest ještě druhý základ mravního svědomí. Je projevem víry v našem nitru. Dejme tomu, že jsme předurčeni k životu, který se má dovršiti dobytím Boha; tu má naše jednání dbáti této nadpřirozené vyhlídky. Dobro, ctnost a mravnost se nám nemají více jeviti jako požadované jedině rozumem, ale Bohem, jehož mravní zákon představuje výslovnou vůli. Více neovládá a neřídí naše svědomí sám rozum, ale řídí a ovládá je Bůh a jeho zákon. S tohoto nového hlediska se naše svědomí cítí pobídnuto k úsilí za dobro s větším vzmachem než pod pouhým rozkazem rozumu, poněvadž všechno naše konání se má díti před Božími zraky.

Ano, ale jak se má naše svědomí k Bohu?

Uvidíme, že jest více způsobů, jak dáti Boha do našeho svědomí, jak jej chápati jako vládnoucího našemu svědomí. A tak se kladou čím dál tím dokonalejší nové základy mravního svědomí.

III. Bůh již ne trestající Soudce, ale Bůh milovaný v lásce.

Víra nám praví: Bůh nás miluje a volá nás k podílu na svém životě v lásce. Tudíž bychom jej nemohli beztrestně urážeti: jsa soudcem našeho svědomí, stane se i vykonavatelem spravedlnosti, jestliže neposlechneme jeho Zákona. Tak se v nás vytvořuje cit bázně před donucovacími prostředky Boží spravedlnosti. Musíme si potom říci, že je to šílená sázka urážeti mravní zákon, jenž jest Božím zákonem; neboť to značí svolávati na sebe bouři přísných trestů věčné spravedlnosti.

Nestyďme se přiznati, že naše svědomí někdy ve chvílích třeštění potřebuje v nás probuditi spasitelný úděs, aby zahrnalo příliš urputná pokušení. Svědomí tak činí pohledem na tresty, jimiž by pohrnutá nekonečná Láska ztrestala naše nepravosti. Strach před Božími tresty se v jistých chvílích stává záchrannou brzdou, tvrdou a náhlou uzdou, která zastavuje naše sklouzávání do záhuby, stává se tím „Stůj!“, jehož třeba umět poslechnouti, když se stane. A již jsme hotovi podlehnouti svůdnému a lichotivému vábení pokušení.

Tento strach před Bohem, ta bázeň před konečným potrestáním dává mravnímu vědomí mocnou důraznost a posiluje jeho snahu za dobrem. Vychovatel nemá zapomínati, aby dítěti často opakoval, že Bůh potrestá jeho přečiny a že každá chyba bude věčnou spravedlností nevyhnutelně potrestána. A my již kvůli sobě samým musíme v sobě vzněcovati tuto bázeň, abychom se takřka nabyli elektrickým nábojem síly k povstání a k odporu.

Stačí však jen to ? Budeme tak míti dokonalý základ křesťanského svědomí? Když při řízení svého jednání budeme dbáti Boha jen ze strachu, sklánějíc šiji před tvrdou pěstí jeho přikázání a před vyhrůžkou jeho přísné spravedlnosti?

Ovšem, že ne. To je jen nedostatečné křesťanské svědomí. A odvážím se říci, že utkvíti pouze na tom stanovisku by bylo velikým nebezpečím pro mravnost, pro trvání mravnosti.

Neboť, co vidíme ? Jsou věřící, kteří mají Víru, kteří věří v Boha, ve věčnost, a kteří tím méně svému svědomí nedovolují odbočiti. A jsou zase lidé, kteří mají něco z náboženství, nazývají se katolíky a přece žijí v nemravnosti, v rozvrácenosti smyslů, přece každodenně urážejí lásku a spravedlnost. O všem, jest možno býti věřícím a při tom nebýti vzorem mravnosti.

Odkud tato zrudnost, ba, řekl bych, takový pohoršlivý zjev? Povím to zcela zřetelně:

Pokládáti Boha jen za soudce a za trestající moc může se některému věřícímu jeviti mravní pohnutkou bez veliké důraznosti. Vždyť, hle: Bůh jest trestající moc; nepochybně; ale až na konci života, po smrti. Než u každého živého člověka vzniká sama sebou představa, že smrt je stále velmi vzdálená. A před tou dalekou smrtí je život, život právě den ze dne prožívaný. A den co den se ozývají lákavá pokušení, nutivé vášně, žádosti po rozkošech. A poněvadž Boží spravedlnost je ještě daleko, ukazuje se ještě tak daleko, až se zdá, že netřeba se jí obávat. Tak se ostří strachu zmenšuje, otupuje a mizí. Pokušení a lákání zla mluví hlasitěji než strach. Možná, že v některých chvílích, v některých obdobích života, zvláště když se smrt nezdá bájí, nýbrž kdy cítíme, že nám hrozí velmi zblízka, v takových chvílích může strach před Boží spravedlností hodně otřásti duší a někdy i přivoditi mravní obrácení. Ale hříšník nejčastěji umírá ve svých neřestech proto, že si po částech zahaluje představu smrti i trestu a dokonce si dodává odvahy setrvati ve svých nepravostech. Činí tak v naději, že se obrátí v poslední chvíli stále oddalované, až na konci života, aby co možná nejpozději udeřila hodina odřeknutí neřestem. Spekuluje s Božím milosrdenstvím, a namlouvá si, že za minutu lítosti může při rychlém kněžském rozhřešení zahladiti celý nepořádný život.

Ať je tomu jakkoliv, sama bázeň před Bohem není dostatečným základem ani oporou trvalé mravnosti,

když je důležitým opěrným bodem mravního snažení a zvláště mravního obrácení. Neboť míti mravní vědomí neznamena obrátiti se ve smrtelném zápase, když předtím byl Bůh a jeho zákon neustále urážen, ale znamená to, po celý život a po všechny dny až do konce vytrvati v nutném boji, uhýbati bez úhony na čestnosti. Býti mravním člověkem není nositi odznak věřícího a při tom žiti v trvalém mravním bezvládní. Ten jest věřící, kdo se podle logiky Víry přičiňuje býti celým vystupováním vždy a všude počestným člověkem.

Nuže, běží o souvislý mravní život, o trvalou a úplnou počestnost; uhodnete konečně, kudy se má ve svědomí bráti živá Víra! Nyní je to říci a tím i vytknouti nevývratný základ mravního vědomí.

Strach před Bohem nemůže býti leč počátečním stavem křesťanské Víry. Ustrnouti a nepokročiti s tohoto hlediska značí, že Boží srdce nebylo vůbec pochopeno. Bůh jest především dobrota. Bůh jest láska. A co on po nás žádá, je zase láska. Tím, že se k nám sklání a přitahuje nás k sobě, nechce nás přivesti k otroctví, nýbrž k přátelství. Předpokládejme tedy, že se roztoužíme po životě v onom přátelství a že naše srdce konečně vybuchne pod dotekem Milosti a celé se otevře volání nekonečné Lásky, aby jí oplácelo láskou... Hle - naše mravní vědomí hluboce změněné v základech posuzování, v rozhodujících hlediskách, v hodnotných zásadách.

Jsme křesťany jen podle jména, stavíme-li Boha do života jednou za dlouhou dobu a to jakoby náhodou, když máme své náboženství osvědčiti nějakým náboženským úkonem, vyvolaným zděděnými zvyky. Poměr takového křesťana k Bohu je bez přitažlivosti a bez důvěrnosti. Bůh ho nezajímá. Náboženství je přijato mezi vnější výzdobu života, mezi vedlejší věci; ani neovlivňuje jednání ani se nestává životním pravidlem. A chápeme, že nemá přímého vlivu na mravní povahu chování.

A zase naopak, jestli věřící doopravdy miluje svého Boha, miluje-li jej konečně tak, jak milujeme, když vpravdě milujeme, tu se vůle Boží, to jest Jeho Zákon, láska k Jeho Zákonu, nutně stane prvním zákonem svědomí. Bůh milovaný jako zcela blízká a živá bytost stojí před svědomím jako uctívaná Bytost, již lidské srdce chce všechno přiněsti a všechno dáti.

Neboť láska k Bohu se řídí zákony každé lásky.

Milujeme. Není-liž naším prvním samozřejmým zákonem, abychom odstraňovali všechny nesprávnosti, které by se přičítily přáním milovaných osob ? Vše, co ony zavrhnou, se nám stává protivným, a každý náš čin, který by je mohl zarmoutit, se nám jeví jako nesnesitelný nesmysl, jako urážka, jež jest rozhodně zakázána; neboť urážka přítele je popřením samého přátelství.

Smrtný hřích je popřením lásky k Bohu, nesnesitelným nesmyslem, rozhodně zapovězenou urážkou. Smrtný hřích se tedy nesnese s Láskou; určitě je zapuzení svědomím, které miluje Boha.

Milujeme. Není-liž druhým samozřejmým zákonem snaha, abychom svou vůli sjednotili s vůlí přátel ? Nic nám neleží více na srdci, než abychom cítili, jako cítí přátelé, abychom pochopili jejich myšlenky a těm přizpůsobili své myšlení.

Nuže, co s námi zamýšlí Bůh ? Co jest jeho vůle ?

Vyjadřuje ji jeho Zákon: chce nás k sobě přiblížití dokonalostí a posvěcením našeho mravního života. Obsah Božího zákona před nás více nestaví tíživého příkazu, nýbrž prostředky, jak si máme ve všem vésti pod vlivem této Lásky. Je to povinnost milovati své bratry, jež i Bůh miluje, a býti pohotově ke každé oběti pro jejich nadpřirozené dobro; povinnost mravní počestnosti v šetření všech práv bližního, v blahovůli a ve společné svépomoci; povinnosti naší osobní mravnosti podrobovati vášně, řádně užívati smyslové složky své bytosti, povinnost odvahy snášeti denně břímě lidských námah, zkoušek a utrpení; stavovské povinnosti, to je dokonale plniti závazky rodinné, osobní či společenské a které se týkají našich zájmů časných věčných.

Když láska v nás rozsvítá živou lásku k Bohu, tu v nás budí odpor ke každé urážce Boha, budí snahu, abychom se posvěcovali svými ctnostnými a záslužnými činy.

Zde konečně vidíme dokonalý základ mravního vědomí, opěru vítězného úsilí. Ta láska k Bohu, kterého milujeme jako přítomnou bytost, ta láska bude nejpůsobivějším důvodem v mravním rozhodování.

Proč je důvod z povinnosti poznán rozumem tak málo účinný? Poněvadž je to skoro pomyslná představa. A silná a účinná láska se netýče věcí pomyslných, nýbrž bytostí skutečných a živých.

Proč pouhý strach před trestem Boží spravedlnosti za hřích není s to, aby zabránil úpadku nebo mravnímu rozvratu ? Poněvadž tuto spravedlnost vidíme, jako by byla ještě daleko, a také se zdá býti čímsi pomyslným, co nemá ničeho právě v dané chvíli odstrašujícího.

Jedině láska k Bohu, k Bohu uctívanému a nyní milovanému, láska, jež vkládá do duše nadšení, ruch a horlivost, se může ve stálém boji proti vášním státi jistou zárukou trvalého vítězství mravního svědomí, křesťanského svědomí.

*

To jsou tedy ony tři základy mravního vědomí: cit povinnosti, bázeň Boží a láska k Bohu.

Vychovatel je má u dítěte co nejvíce zdůrazňovati.

První dva základy jsou potřebné a zasluhují pozornosti. Neboť tvoří náhradní zásobu skryté opory a síly, jež přetrvávají mravní kolísání a svým časem pomohou k návratu a k obrácení. Ale snesou se bohužel s nejprostřednější mravností. Může se státi, že volání povinnosti nebo připomínka na Boží spravedlnost nebudou před některými obtížnými povinnostmi či před některým prudkým pokušením míti žádného účinku.

Ale buď svědomí dítěte na konci výchovy trvale zakotveno v lásce k Bohu, v potěšení z Jeho živé a pocíťované přítomnosti. Ať milost věrně uchovávaná sváže přátelství mezi duší dítěte a Bohem. To jest jistou zárukou svědomí, které může ihned poznati pád — vždyť každý lidský tvor je křehký a náklonnosti jsou silné — ale ve své lásce k Bohu a v milosti, která je podporuje, dovede najiti sílu, jíž potřebuje k povstání a na setrvání v dobrém.

Sladkou a strašnou silou je láska. Nic neodolá její moci a jejímu vzmachu. A to je pravdivé o lásce k Bohu, jež vchází do lidského svědomí, aby se ho celého zmocnila, slila plameny nadšení a všechnu sílu vedla na výboj za ctností.

Z CÍRKEVNĚ-SLOVANSKÝCH HODINEK K SVATÉMU VÁCLAVU

V kultu Svatého Václava jeví se podivuhodným způsobem jednotnost prvotní církve, nepřetržená ani dočasným, spíše jen osobním, schismatem Fotiovým. Svatý Václav, kníže i světec tak typicky západní, byl od malička důvěrně obeznámen prostřednictvím své vychovatelky svaté Ludmily s východními řády, jak je u nás zavedli sv. bratří soluňští, a byl jim přízniv až do svého raného mučednictví. Vděční slovanští kněží sepsali, záhy po jeho smrti, stručný, ale nejvyšš pravdivý a věrný jeho životopis, potom složili, ještě v 10. století, i jeho službu, tj. officium k jeho poctě, a tato služba přešla pak z jihu, kde byla rozšířena mezi balkánskými Slovy, na Rus. Tam se nám zachovala v jednom rukopise liturgických minejí již z roku 1095—6, a v mnoha pozdějších opisech. Podáváme z ní překlad slovanských církevních hymnů k svatému Václavu, určených především ke zpěvu a komponovaných na melodii, udanou v motu. V kánonu druhá píseň se vynechávala; B. značí „Bogorodičen“, řecký Theotokion, tj. sloku (tropar) ku poctě P. Marie, kterou se končila každá z osmi (nebo devíti) písní kánonu.

J. Vašica.

Sédalna.

Rychle předstihni...

Dnes andělé zároveň s lidmi se radují v společném veselí. Nebe i země jásavě plesají v památný tvůj den, svěťče! I my, hříšní, vroucně k tobě voláme: Oroduj za nás, uctívající tvou přejasnou památku, u Pána, aby nás zbavil nástrahy viditelných i neviditelných nepřátel!

Kondak.

Sbor andělů...

Přebýváje s kůry andělskými, ó blažený, opájíš se nevýslovnou dobrotou Boží, a načerpav odtud blahostné dary zázraků, vyléváš na všechny, kdo se utíkají do tvé svatyně, milost uzdravení.

Stichiry.

O přeslavné...

Jasem třikrát stkvoucím přenádherně ozdoben, více než slunce, předivný Václave, jsi se zastkvěl stíženým bédami, zprošťuješ nespravedlivě spoutané a všeliké nemoci zaháníš od těch, kdo tě s důvěrou vzývají o pomoc a s láskou opěvují tvůj blažený skon.

Pojďte všichni věřící, slavme dnes duchovně předivnou památku Kristova služebníka Václava, neboť opustiv pomíjející službu na zemi, přijal království nebeské a do rukou Vládce odevzdal dnes svou čistou duši, chvále Boha, jenž tolik zvelebil jeho památku.

Ráj, který jest v Edenu...

Veden láskou k nejvyššímu povolání, šel jsi, ó přeblahý, do chrámu Kristova, u něhož jsi přijal korunu královskou, neporušitelnou a nehynoucí, a touto korunou jsi se zastkvěl jako slunce na Západě i v končinách severních, a stkvoucím jasem svých zázraků jsi zalil ty, kdo opěvují tvou slavnou památku, svátý Václave, nepřemožitelný! Prolitím své přečisté krve, Václave přeslavný, okrášlil jsi Kristovu církev jako nějakým královským nachem. Jím jsouc okrášlena, sezývá všechny kraje na ples, aby slavily skvěle tvou přesvatou památku a s důvěrou volaly k Dobrodinci a Stvořiteli všech: Sláva ti, Kriste, jenž jsi tolik zvelebil památku tohoto světce!

Jako chrabrý bojovník...

Jako velkého pomocníka v bédách jej chvalme všichni shromáždění, neboť přijal od Krista Spasitele darem milost zachraňovati bédné a zkormoučené utěšovati a hojiti všechny bolesti těch, kdo jej s důvěrou vzývají o pomoc a s láskou světí jeho divuplný svátek.

KÁNON KU POCTĚ SV. VÁCLAVA

Píseň první.

Jako po suchu...

Radostně plesejme, věřící, jasnou duší opěvujíce Spasitele v dnešní předivnou památku Kristova služebníka Václava.

Mukám Páně, ó slavný, podoben jsi se stal, jako neposkrvněné jehně byv nespravedlivě zabit, proto nyní se veselíš, blahoslavenče Boží, se sbory mučedníků.

Smrt, prostřednici života, přijav, u Vládce veškerenstva přebýváš nyní v slávě, které abychom dostihli i my, jižto slavíme tvou předivnou památku, vypros nám, světče!

Kdo vypoví, ó slavný, tvé bezpočetné zázraky, které činíš na světě ? Neboť dáváš ustavičně všem věřícím hojná uzdravení.

B. Pozdvihni mne kletými skutky upadlého mezi vražedníky a tonoucího v smrti, prosím tě, Paní, oroduj za mne u svého Syna a Boha!

Píseň třetí.

Není svatého jako...

Láskou Kristovou k církvi svaté byl jsi stále rozněcován, a v ní, ó přeblahý, hleděl jsi jako nevinný beránek vstříc svému nespravedlivému zabití.

Stkvoucí tvou krví ozdobený tvůj chrám vysílá jasné paprsky zázraků na ty, kdo opěvují tvou památku, ó chvályhodný!

Zmlada prozářen jasnou Trojice, stal jsi se následovníkem Kristovým, ó přesvatý: pros jej, ať sešle pokoj našim duším!

B. Div tvého božského porodu, ó čistá, přesahuje všecek přirozený řád, neboť Boha nadpřirozeného jsi počala v svém životě, a zrodívši jej, zůstáváš vždy Pannou.

Píseň čtvrtá.

Kristus mně silou. Bůh, Pán...

Blaze od malička v čisté víře vychován, čistými svými trudy jsi s láskou následoval Pána a nadějí v něho jsi zahanbil lstivého nepřítele.

Zastkvívá se jasností, svatý Václave, osvět nás, hříchem zatemnělé, neboť tobě přáno se sbory mučedníků se za nás modliti!

Meči rozsekán, světče nepřemožený, zlého nepřítele mečem trpělivosti jsi rozsekl; proto jsi přijal korunu z ruky Vševládce.

B. Vpravdě, nevýslovná a nepostižná, jak Bůh, jsou, Rodičko Boží, tajemství tvého porodu pozemšťanům nebešťanům.

Píseň pátá.

Božím světlem...

Za tvé utrpení, ó přeslavný, dostalo se ti odměnou života bez bolestí. Svatý Václave, staň se ochráncem všech strádajících, kteří tě důvěrně o pomoc vzývají!

Přeskvoucím jasnou svých zázraků, ó blahý, nad slunce jsi osvětlil sever i jih i západ. Nuže, světče, ozařuj i nás, světící tvou památku!

V bídě jsoucích byl jsi pomocníkem, nuzných krmitelem, smutných útěchou. Proto i po smrti vysvobozuješ všechny, důvěrně tě na pomoc volající.

B. Spas, dobrotivá panovnice světa, nás, kteří z duše vyznáváme, že tys Rodičkou Boží, neboť vpravdě jsouc Rodičkou Boží, ó neposkvrněná, jsi naší záštitou!

Píseň šestá.

Životního...

Postem si získav čistý život, divuplný Václave, stal jsi se spoluobčanem andělů. S nimi pros za spásu našich duší!

Opustiv dočasné panování zemské, přijal jsi z pravice Vladařovy ozdobu královskou a svou moudrostí za statky pomíjející jsi získal věčné.

Přijmi, světče, chválu z ubohých rtů toho, jenž není s to, aby složil něco důstojného k tvé chvále, a pros milostivého Boha, ať nám udělí své veliké milosrdenství!

B. Přečistá Panovnice, která s pozemšťanům zrodila Kormidelníka a Pána, nastroj mým chťičům kruté zahanbení a dej utišení mému srdci!

Píseň sedmá.

Rosu dávající...

Starý strůjce zla, závidě ti tvůj svátý život, navede zběsilou sebránku, aby tě zavraždila, a ty s čistým svědomím, však mlčky, jsi volal k svému Tvůrci: Požehnaný Bůh Otců našich.

Vesele plesá dnes Praha, přeslavné město tvé, uctívajíc tvou památku a nádherně záříc tvými zázraky, a všechny kraje sezývá, aby volaly: Požehnaný Bůh Otců našich.

Lstí arcizlostiníka byla kdys země rudě zbarvena rukou bratrovražednou, a nyní zbrcená krví, přináší Kristu obět libovonnou, volajíc: Požehnaný Bůh Otců našich.

B. Tebou, Panno, vysvitlo nám zatemnělým světlo, neboť tys porodila Původce všeho, Boha, u něhož, ó přečistá, ustavičně oroduj, aby seslal nám věřícím veliké své milosrdenství!

Píseň osmá.

Z plamene svatých...

V krásách slavnostního veselí, ó přeslavný, zastkvěl jsi se nad slunce v zemi české záblesky milosti s hůry, vyvyšuje Krista na věky.

Svaté tělo tvé, ó blahý, dnes přijala Praha, proslulé město tvé, jež zvěstuje světu tvé předivné zázraky, vyvyšujíc Krista na věky.

Tichostí ozdoben, ó předivný, a zbožným poznáním osvícen, stal jsi se vpravdě hlasatelem nejsvětější Trojice, vyvyšuje Krista na věky.

B. Ze světla Dárce světla, Slovo, jsi počala a způsobem nevypravitelným jsi zvolila Nadpřirozeného. Duch zajisté Boží, ó Panno, se usídlil v tobě, proto tě opěváme, ó čistá, po všechny věky.

Píseň devátá.

Přijavše...

Veliké milosti stal jsi se hodným, ó slavný, a celý okrsek zemský jsi osvětlil, skýtaje všem hojně uzdravení.

Přijal jsi, světče, radost andělskou a přebýváš u svého Tvůrce: pros za nás, kteří tě velebíme!

Přijav nyní pokoj blažených, neustávej orodovati za nás, ó přeslavný, abychom se stali účastni my, tvoji velebitelé, navždy blaženství svatých.

B. Rodičko Boží, která jsi skrze slovo nad slovo zrodila svého Stvořitele, vypros, ó Panno, od něho, aby spasil naše duše!

- - -

Světilna.

Se země byl jsi vzat...

Se země odešel jsi ku Pánu, blažený Václave: přijď nyní duchovně a navštiv svou milostí ty, kdo dnes opěvají tvůj vzácný svátek.

KNĚŽSTVÍ KRISTOVO

Dokončení.

II. Podstata Kristova kněžství.

Theologové hloubali, co stanoví podstatu kněžství Ježíše Krista, což u něho odpovídá kněžskému charakteru jeho služebníků. Je to podstatná milost osobního spojení se Slovem, jíž je Ježíš svátý, posvětitel a prostředník, nebo spíše habituelní milost stvořená, přijatá jeho svátou duší, jíž je hlavou mystického těla a ovlivňuje bezprostředně údy tohoto těla ?

Karmelitáni salamanští (Salm., de incar. XXXI., dub. I.) myslí, že habituelní milost stvořená (gratia capitis), v tom smyslu, že předpokládá a zahrnuje milost spojení. Podle toho by byl Kristus knězem toutéž milostí, která jej činí hlavou církve.

Jiní theologové, mezi nimiž mnozí tomisti, se domnívají, a zdá se, zcela právem, že podstatným základem kněžství Ježíše Krista jest milost spojení, jíž jest svátý posvětitel a prostředník, neboť kdo praví: „kněz a všeobecný prostředník, schopný přinést oběť nekonečné ceny“, praví více než: „hlava člověčenstva“. Adam ve stavu nevinnosti byl hlavou lidstva (caput naturae elevatae), aniž mohl jako kněz a prostředník přinášeti oběť nekonečné ceny. Zdá se tedy, že formálním základem kněžství Kristova je milost podstatného spojení se Slovem, jež činí z něho „Pomazaného Páně“. Tato milost spojení obsahuje ve skutečnosti jediné povolání kněžské a je principem habituelní milosti stvořené, jíž Kristus, hlava církve, působí bezprostředně na své údy, nebo se sdílí s nimi o nadpřirozený život. Všech těchto darů je třeba k jeho kněžství, ale první z nich je formálním základem.

Taková zdá se býti i myšlenka sv. Tomáše, když jedná o Kristu, všeobecném prostředníku. (III. q. 26. a. 1. et 2.) Podle něho Ježíš jako člověk je prostředníkem mezi Bohem a všemi lidmi milostí hypostatického spojení, čímž se dotýká dvou extrémů, aby je spojil nebo usmířil: Boha a lidstvo. Toť podstatná milost spojení se Slovem, která posvěcuje Ježíše, která mu nedává svatost vedlejší, případnou (jako milost, která vychází v nás z habituelní milosti stvořené, akcidentu naší duše, božského roubu, jež přijala duše), nýbrž svatost podstatnou, která je principem nekonečné ceny jeho lidských skutků záslužných a zadostčinících. Než mezi jeho skutky oběť na kříži, jež v podstatě pokračuje na oltáři, je kněžský úkon par excellence. Ježíš tedy není ustanoven knězem jako jeho služebníci kněžským charakterem, nezrušitelným akcidentem nebo známkou vtisknutou v duši, nýbrž podstatnou milostí spojení, která jej činí Svatého svatých.

Je tedy knězem již vtělením a jeho kněžství je podstatné jako jeho svatost. Úkonem, jímž Bůh stanovil vtělení, pozval Ježíše ke kněžství a ke všeobecnému prostřednictví. Než aby se s námi sděloval Ježíš o svatost, musí býti také hlavou člověčenstva, milostí habituelní, jež je blízkým principem jeho záslužných a zadostčinících skutků, (cf. III. q. 8.)

Bossuet nemluví jinak, když vykládá, co jest kněžství Ježíše Krista, ve svých *Élévations sur les Mystères*, XIII. semaine, 1. et 6. élev.: „Ó Kriste, ó Mesiáši, jenž jsi byl očekáván a dán pod tímto svátým jménem, jež znamená pomazaného Páně, pouč mě ve vznešenosti svého pomazání o původu a základu křesťanství... Ó Kriste!... Žalmista tě viděl pod tímto jménem, když pěl: Trůn tvůj, Bože, na věky věkův, proto Tě pomazal Hospodin, Bůh tvůj, olejem radosti. (Ž. 44.

7-8.) Když svatý anděl Gabriel oznámil přesný čas tvého příchodu, vyslovil se, že Svatý svatých bude pomazaným a že Pomazaný neboli Kristus bude obětován. (Dan. IX. 21-26.) A ty sám nekázal jsi o tom v Synagoze, když jsi vysvětloval své poslání? Nekázal jsi na tento krásný text Isaiáše (61. 1.): Duch Páně mě poslal a proto mě Hospodin pomazal ? ... Duch mu není dán na míru, praví sv. Jan (III. 34.), nýbrž bez míry a v dokonalé náplni... Ježíš je tedy pomazán Duchem svatým, jenž přebýval vněm svým božstvím... Proto jej Bůh učinil Kristem... Tímto božským pomazáním je Ježíš Kristus králem, veleknězem a prorokem...

Přijď, Ježíši, věčný Synu Otce, bez matky v nebesích a bez Otce na zemi; na tobě spatřujeme a poznáváme královský původ; ale co se týče kněžství, máš je od toho, jenž řekl: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe (Ž II. 7.). Pro toto božské kněžství je třeba býti zrozen z Boha; a ty máš své povolání svým věčným rozením. Pocházíš rovněž z kmene, jemuž Bůh nic nepřikázal ohledně obětnictví. Tvé kněžství má privilegium býti stanoveno přísahou jako nezměnitelné, nezvratné a neodvolatelné: Přisáhl Hospodin a nebude toho litovati; zákon jeho kněžství je věčný a neporušitelný (Žid. VII. 13.-24.). Ty jsi sám; než přece zůstáváš po sobě kněze, již jsou však pouze zástupci, nemohouce při- nésti jiné oběti než tvou oběť na kříži, kterou ty přinášíš na věky na pravici Otcově."

Svatý Otec Pius XI. pravil rovněž na své alokuci 28. prosince 1925.: „Že se vylilo a vylévá na Ježíše Krista ono nevyčerpateľné, nekonečné, podstatné pomazání dle slov theologů, které mu uděluje kněžské posvěcení, jest jediné proto, že se vtělil Homousios, jak praví sněm nicejský“.(Civiltà catolica, 1926, str. 182.)

*

Abychom ukončili praktickým pokynem, doporučujeme co nejvíce vnitřním duším, aby měly velkou úctu k proměňování, jež je samou podstatou mešní oběti a nejslavnějším okamžikem každého dne. „Toť,“ praví Bossuet, „úkon, kde Ježíš Kristus klade své tělo na jedné straně a svou krev na druhé, silou svého slova představuje sama sebe před oči Boží pod obrazem smrti a pohřbu, vzdává mu čest jako Bohu života a smrti a uznává nejvyšším způsobem jeho svrchovanou velebnost, když se mu představuje v nejdokonalejší poslušnosti... až k smrti kříže... Druhá oběť (na oltáři) je smrtí a obětí mystickou. Nicméně, je zde Beránek... Je zde krev všechna, která se vylévá, ale způsobem skrytým a tajemným, aby se přivlastňovala všem, co bylo za všechny jednou obětováno.“ (Expl. de la Messe.)

Ježíš ustanovuje Eucharistii, pozvedl oči k nebi, jeho tvář zářila a měl velmi živou touhu zničit se jaksi pod způsoby chleba a vína až do konce věků, aby takto zůstal skutečně a podstatně mezi námi, dávaje se nám za pokrm. Proto v okamžiku proměňování má kněz, všeobecný služebník a prostředník, jako on pozvednouti oči k nebi se žhavou touhou spojití ses obětí Krista, jenž stále žije, aby se přimlouval za nás, a jenž neustále podává svému Otci oběť sebe a všech údů živých svého mystického těla, zvláště těch, kteří trpí, jako on trpěl.

(Podle sv. Ambrože, sv. Augustina, sv. Tomáše a jeho žáků, sv. Bonaventury a velké většiny theologů nespokojuje se oslavený Kristus v nebi tím, že připomíná Otci modlitby, jež konal za nás zde na zemi, nýbrž neustále se za nás modlí modlitbou v pravém slova smyslu. Cf. II. II. q. 83. a. 11., Salm. de Incar.)

Věřící, kteří se účastní mše svaté, musí se rovněž spojití v okamžiku proměňování s touto obětí podávanou věčnému Otci, jež se neustále obětuje prostřednictvím kněží, jak praví koncil tridentský. Duše vnitřní musí ve spojení s Ježíšem Kristem obětovati Otci jeho svaté tělo a drahocennou krev a obětující samy sebe podle vnuknutí Ducha sv. mají si žádati lásku ke křížům, jež jim Prozřetelnost od věčnosti určila pro budoucnost, aby je očistila a uschopnila spolupůsobiti v jisté míře na velkém tajemství vykoupění. Duše a společnosti, které žijí tak hluboce spojeny s tímto úkonem proměňování, budou se těšiti v nejvyšší míře z lásky Kristovy, „přijmou vždy nové milosti“, jak se praví v krásné modlitbě k eucharistickému Srdci, budou pronikat hlouběji a hlouběji do „tajemství božského spojení“ a tam naleznou hluboký klid i uprostřed zkoušek. Připraví se rovněž k obnovování tohoto úkonu, se zvláštní horlivostí v okamžiku smrti, aby z něho učinily dokonalou oběť chvály, prosby, dostičinění a díkyčinění, jež jim bude moci otevřítí ihned brány nebeské.

OBĚŤ NOVOZÁKONNÍ

Ve východních liturgiích máme dvě či tři ustálené formy anafory (preface), kdežto v západních liturgiích se různí podle tajemství, jež si církev podle různých svátků nebo dob připomíná, a jsou tudíž také kratší než východní anafory. Prvotní typ eucharistické modlitby, jak se zdá, uchovaly lépe východní než západní preface, ač i v těchto najdeme její námět, jak nám jej podání dochovalo, ovšem jinak rozvinutý.

Účelem preface, tohoto chvalozpěvu a modlitby děkovné, je vzbuditi v duši povznesenou náladu, aby se mohla s nadšením a láskou oddati svému Vykupiteli, jenž přichází se obětovat na oltáři. Tomu napomáhá také bohatá melodie preface. Rytmus, vzestupný pohyb, tajemství, vyjádřené dvěma nebo třemi větami, dogmaticky hlubokými, uchvacují svou jedinečnou krásou a přesností. Římský ritus má dnes čtrnáct preface mešních a mimo ně ještě jiné preface, tak např. při žehnání palem, při žehnání křestní vody atd.

Všechny mešní preface začínají stejně a končí stejným způsobem, vyznívajíce v nadšený chvalozpěv andělský. „Svatý, Svatý, Svatý Pán, Bůh zástupů“. Původ tohoto zpěvu je velmi starý; ovšem na svoje nynější místo dostalo se Sanctus později, snad až ve čtvrtém století. Předtím tvořila eucharistická modlitba dokonalý celek, začínající preface a končící doxologií a slovem Amen, jež odpovídali věřící.

Podávám pokus o sestavení prvotní modlitby eucharistické na základě preface římského misálu:

„Jest hodno a spravedlivo, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Hospodine svátý, Otče všemohoucí, věčný Bože, jenž s jednorozeným Synem svým a Duchem svátým jeden jsi Bůh, jeden jsi Pán; ne v jedinnosti jedné osoby, nýbrž v Trojici jedné podstaty. Neboť, co o tvé slávě podle tvého zjevení věříme, to o Synu tvém, to o Duchu svatém bez rozdílu v rozeznávání smýšlíme, takže pravé a věčné Božství vyznávající klaníme se i zvláštnosti v osobách i jednotě v bytosti i rovnosti ve velebnosti, kterou chválí Andělé a Archandělé, Cherubové a Serafové, kteří bez ustání den ze dne volají, jednohlasně pravíce: Svatý, Svatý, Svatý Pán, Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosana na výsostech. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosana na výsostech.

Tys věru svátý, věru požehnaný, věru podivuhodný a hrozný, Bože, jenž tajemstvím vtěleného Slova dal jsi zazářiti novému světlu jasnosti své v očích myslí naší, abychom poznávající Boha viditelně, jím uchvacováni byli k milování věcí neviditelných.

Jenž jsi dal Jednorozenému svému v podstatě naší smrtelnosti se zjeviti, aby nás novým světlem své nesmrtelnosti obnovil.

Jenž jsi spásu pokolení lidského na dřevě kříže založil, aby, odkud smrt vzešla, odtud život povstal, a aby ten, jenž na dřevě zvítězil, na dřevě byl též přemožen skrze Krista, Pána našeho.

Onť jest pravý Beránek, jenž sňal hříchy světa; jenž smrt naši svou smrtí zničil a život svým zmrtvýchvstáním obnovil.

Onť po Vzkříšení svém zřejmě se učedníkům ukázal a před zraky jejich vznesl se do nebe, aby nás svého Božství účastnými učinil.

Jenž vstoupiv nade všechna nebesa a usednuv po pravici tvé, Bože, slíbeného Ducha svatého na přijaté dítky vyhlil.

Jenž den předtím, než trpěl, vzal chléb do svých svatých a ctihodných rukou atd. (Dom Jean de Puniet, La liturgie de la Messe.)

V tomto pokusu o rekonstrukci prvotní eucharistické modlitby vidíme zřetelně souvislý postup všech tajemství, zakončený připomínkou poslední večeře, tohoto památníku veliké a milosrdné lásky Boží. Věru vznesená chvála Boží, jež je s to, aby vzbudila v duši hlubokou vděčnost a oddanost!

Preface tvoří jenom začátek dnešní eucharistické modlitby. K ní se těsně připíná Kánon mešní, v němž vzpomínka na živé a na mrtvé (Memento) jsou jenom vložkami a jehož středem je proměňování a zakončením doxologie před

Pater noster. Nepouštějme se zřetele tuto podivuhodnou jednotu eucharistické modlitby! Jen tak pochopíme správně nejctihodnější část mše svaté.

Preface upomínána vjezd Páně do Jerusalema nebo na děkovný hymnus (hallel), který se zpíval na konci velikonoční hostiny, nežli Spasitel odešel s apoštoly na horu Olivetskou. Podle užšího výkladu znamená preface radost a dík, s jakým vzal Kristus svůj kříž na ramena a hluboce sehnut (úklona kněze při Sanctus) potácel se s ním na Kalvarii.

Po Sanctus slovy „Te igitur clementissime Pater...“ začíná mešní Kánon, nejstarší a nejdůležitější část eucharistické oběti. Kromě vlastních slov Páně (při proměňování) obsahuje mnohé prvky, sahající až do dob apoštolských, ale teprve tvořivá ruka církve, vlastně jednotlivých papežů, dala mu dnešní jeho podobu. Jaký byl jeho vývoj v jednotlivostech, těžko s jistotou říci. Teprve s konce 5. století (sakramentář Gelasiův) známe jeho znění, málo odchylné od dnešního; od dob papeže Řehoře I. má Kánon svoji dnešní podobu.

Viděli jsme, že mystický výklad jednotlivých částí mešních se často různí. Jenom Kánon byl vždycky jednomyslně vykládán jako symbol utrpení a smrti Páně. V misálu vidíme před jeho začátkem obraz ukřižovaného Spasitele; čtená znamená kříže, jež koná kněz mezi Kánonem nad obětními dary před proměňováním, jednak naznačují, připomínají utrpení a smrt Páně na kříži, jednak jsou i účinná, majíce stále více posvěcovati dary, připravené k proměňování; po konsekraci skoro výlučně naznačují totožnost oběti, přítomné na oltáři, s obětí Kristovou na kříži. Sv. Tomáš Akvinský vykládá duchaplně smysl těchto křížů: Tři kříže při slovech „haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata“ znamenají vydání Krista na smrt, uskutečněné Bohem, Jidášem a Židy; tři kříže při slovech „benedictam, adscriptam, ratam“ naznačují prodání Krista Pána kněžím, zákoníkům a farizeům, nebo také prodejní cenu třiceti stříbrných; dvojím křížem žehná kněz obětní dary při slovech „ut nobis corpus et sanguis“, aby naznačil osobu Jidáše prodávajícího a Krista prodané ho; při konsekraci těla a krve Páně u slova „benedixit“ vyjadřují oba kříže, že při poslední večeři bylo utrpení Kristovo už napřed naznačeno; pět ran Kristových naznačuje pět křížů při slovech „hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam, panem sanctum vitae aeternae et calicem salutis perpetuae“; rozpětí těla Kristova na kříži, vylití krve a ovoce utrpení jeho vyjadřují kříže při slovech „corpus et sanguinem sumpserimus, omni benedictione“ atd.; trojí modlitbu Spasitelovu na kříži za nepřátele, za osvobození od smrti, za dosažení slávy (námi, jež zastupoval) naznačují tři kříže při slovech „sanctificas, vivificas, benedixit“; třemi kříži při slovech „per ipsum, et cum ipso, et in ipso“ vyjadřují se tři hodiny, kdy pňel na kříži; a následující dva kříže mimo kalich naznačují oddělení duše Kristovy od těla; posléze zmrtevýchvstání třetího dne je vyjádřeno třemi kříži při slovech „pax Domini sit semper vobiscum“. (Srov. Summa theol. III. q. 83. art 5. ad 3.)

P. Tomáš M. Dittl, O. P.

PRACOVNA

Proč sv. Basil a většina sv. Otců a sloupů církve nebyli umučeni? Myslím proto, že jest jedno mučednictví, které sluje mučednictvím lásky, v němž Bůh udržuje život svých služebníků a služebnic, aby tak pracovali na jeho slávě, a tak je dělá zároveň mučedníky i vyznavači... Božská láska proniká nejtajnější a nejskrytější záhyby duše a odlučuje nás samé od sebe.

Sv. Františka Fremiot de Chantal, Oeuvres I. str. 355

Jednota.

Bůh jest zcela prostý, Bůh jest jedno a proto, kdo se k němu přibližuje, musí se přibližovati k této jednotě, prostotě. Třeba odtrhnouti se od mnohosti v cílech, slovech, počinech. Naše jednání musí tak vykristalisovati, aby nebylo jiného úkonu v nás, než milování Boha každým krokem, každou myšlenkou. Nutno se soustřediti k němu jedinému, oprostiti svou osobnost od všeho, co jest zbytečné a škodlivé, jako sochař otesává mnohost hmoty, aby vykouzil jednotu skrytou v ní, jednotu krásného Díla.

Soustředme se v Bohu, nehledejme ani vpravo ani vlevo, neb on jedno jest vše a to musí dostačiti.

Všechna mnohomluvnost, všechno neklidné hledání jest známkou, že jsme dosud nezakotvili v přístavu božské Jednoty.

A když takto najdeme svou Jednotu, najdeme v ní vše a všechny. Bůh jest středem, z něhož vše vychází. Čím jsme bližší tomu božskému středu, tím jsme si též bližší i mezi sebou.

Paprsky vzdalující se od svého střediska vzdalují se úměrně i od sebe. Proto si tolik nerozumíme, proto jest tolik nelásky, tolik štiplavosti, posuzovačnosti mezi tak zvanými zbožnými.

Kdybychom byli v božském středu, nutně bychom byli též navzájem v sobě, v čisté, rozumějící, chápající lásce. Až vejdemo do svého Boha, nebude třeba tolik vzájemného hledání, dorozumívání.

Proto se snažme zjednodušiti celý svůj život na život nadpřirozené lásky k Bohu, jež vše ovládá, řídí a vede k Bohu a v něm vše podobnou láskou pro Boha objímá. Braitó.

Kyselé hrozny.

Proč tolik lidí i dobrých vyhýbá se těm, kteří jsou vyhlašováni za zbožné ? Protože kolikrát jejich společnost dává pocit požívání kyselých hroznů. Svátí též kárali, i přísně bouřiti, ale sladkost vroucí lásky, metající výčitky a hrozby činila přijatelné pokárání.

Nic nepravdivějšího než zakaboněný, ubručený, hrdý, kousavý „světec“. Kyselost jest známka nedozrálého vína. Jestli pichlaví, nelaskaví, podezřívaví, vězte, že láska Boží nezalila vás, že vaše hrozny jsou natlačeny žlučí ďáblou. Mírnost, vlídnost, laskavost, úslužnost, jež činí jedině snesitelný život ve společnosti, jsou sladkosti ovoce vyztřelého na slunci Božím. Braitó.

Ideál.

Ideály jsou výšiny. Strmými a neschůdnými stezkami třeba jich dostoupiti. Kdyby byly na dosah ruky, neuchvacovaly by duší.

Jsou neměnné a nepřizpůsobitelné. Kdykoliv ztrácejí lidé víru v sebe, pokoušejí se snížití předmětný řád mravní a přetvořiti jej k obrazu své ubohosti. A kdykoli nechtějí lidé hleděti ke hvězdám, říkají, že ideály jsou sny, něco neskutečného a vysněného, mající sloužiti k potěše slabochů. A kdykoli jsou lidé zotročeni hmotou a spoutáni řetězy pozemskosti, domnívají se, že pravým ideálem jest nemíti ideálu.

Ideály nebývají zcela uskutečněny. Četl jsem kdesi, že ideál uskutečněný by nebyl již ideálem. Tato věta se mi zdála býti útěšnou. Jak by mohla potěšiti i ty, kteří zoufají nad slabostí lidskou, mohlo by zřejmě býti teprve výzkumem, co si kdo chce odpustiti a jaké nedokonalosti zastříti. Jsme milovníci úlev a promíjení. Pátráme svědomitě po okolnostech polehčujících. Integrita nás děsí. Je vyčítavá a neúprosná. Útěšnost věty, kterou jsem kdesi četl, není v jejím slovném znění, které je pravdivé, ale ve způsobu, jak člověk hledající úlevy jí rozumí. Ideál uskutečněný by nebyl ideálem — tomu se rozumí takto: Ideály jsou na to, aby se neuskutečňovaly.

Není divu, že Kristus-Ideál se nám nejeví v integrální své podobě. Vyberáme si z něho jen to, co je konejšivé a dispensující. Představujeme si Krista, jak odpouští hříchy, má soucit s lidskou bídou, uzdravuje neduhy duše i těla, jak je tichý a pokorný. To však není Kristus úplný. To není Kristus Evangelii. Tam je také Kristus planoucí svátým hněvem, mávající bičem, převracející stoly penězoměnců a praskající do znesvěcovatelů chrámu, Kristus volající sedmeré běda farizeům a zákoníkům, předpovídající záhubu Kafarnaumu, Betsaidy a Korozainu, Kristus odmítající ty, kteří by ho milovali méně než otce nebo matku, bratra nebo sestru, Kristus-soudce mluvící o zkáze Jerusalema a hrůzách posledního dne, hrozící temným žalářem, kde bude pláč a skřípění zubů.

To je Kristus Evangelii, Kristus nezmenšený podle přání duší neopravdových a nerozhodných, Ideál nezkomolený a nesnížený.

Dominik Pecka.

SMYSL ŽIVOTA

Ven. Lud. Blossius. Institutio spirit, c. V.

(Ctih. Ludv. Blossius je výtečný reformátor 16. století, benediktinský opat, autor mnoha spisů o duch. životě. Institutio spirit, patří mezi nejlepší jeho díla a řadí se právem k nejlepší duchovní literatuře. Vyniká zvláště uceleností a jednotou duch. života, který vede ke spojení s Bohem.)

Běda, jaká je naše zaslepenost a nedbalost! Jsme stvořeni k tomu, abychom požívali Boha a poznávali jeho propastnou dobrotu a již v tomto vyhnanství se s ním spojovali a již napřed zakoušeli jaksi budoucí blaženost. K tomu je nám dána paměť, abychom si na Boha vzpomínali. K tomu udělen rozum, abychom věrou a nazíráním pokračovali v poznání Božím; k tomu nám poskytnuta vůle, abychom si Boha vyvolili a zamilovali.

Proč tedy necháváme v sobě uvadat tyto nejvznešenější schopnosti duševní a honíme je k úvaze, poznání a milování jen nízkých věcí? Proč je noříme i do hnilobného bahna?... Buďme přece pamětlivi své vznešenosti, rozvažme, že naše duše je nádherným obrazem Božím! Střesme se sebe malátnost, odvrhněme překážky a snažme se pravou láskou přilnouti k Bohu.

O to, pravím, neúnavně usilujme, abychom všestranným umrtvováním sebe dospěli k dokonalé lásce Boží. Ten Boha opravdu miluje, komu je Bůh tím, co jest, komu chutnají nebeské věci a oškliví se pozemské, kdo dovede vnější smysly uzavřít, vnitřní všeho zbavit a všechny své síly upřít na Boha. Kdo, poznávaje, že přemítá o marnostech a vychází z usebranosti, ihned dává všemu sbohem, noří se až do hlubin své duše a s čistým úmyslem se obrací k naprostému dobru, jímž jest Bůh. A výsledek? Sladkost Stvořitele obrátí vše stvořené v hořkost.

VÝZNAM UNIONISTICKÉ OTÁZKY

Římská svátá Stolica skoro od samého počátku svého trvání neochvějně hlásá nutnost vnější a vnitřní jednoty Kristovy církve. Podobné hlásání ve své podstatě není ničím jiným než ušlechtilou snahou splnit všechny odkazy Spasitelovy. Náboženské svědomí katolického světa nedovoluje nikdy člověku dodržovati pouze některé přikázání, nýbrž nutí ho k dosažení nejvyšší možné mety. Tato důslednost, která plyne ze skutečně upřímného, náboženského citu a je vlastně jen horoucí touhou „co jest Božího dáti Bohu“ — byla vždy a jest doposud příznačnou pro katolickou církev jako celek.

Tyto ideální pohnutky nenacházely však patřičného ocenění ze strany dissidentů a tak otázka sjednocení byla Východem vždy odbývána pouhým poukazováním na „panovačnost a vládyčtivost Říma“. Křesťanská láska katolíků byla podceňována a chápána pouze jako ctižádostivost; projevy této lásky zdály se býti jen dobře promyšlenou diplomacií. Následky podobné nedůvěry jsou ty, že nejvroucnější přání Ježíšovo „ut omnes unum sint“ — do dneška jest nesplněno.

Pozorujeme-li bedlivě soudobý život jednotlivých protestantských a pravoslavných církví, vidíme, že nutnost vnější církevní jednoty stále více a více vniká do náboženského uvědomění věřících. Jest to zjevem pouze poslední doby. Není tomu dávno, co každá odpadlá církev, každá nahodile vzniklá sekta považovala se za výhradní ochranitelku pravdy Boží. Podobná jistota o své neomylnosti hnala je k tomu, že na půdě protestantismu rozšířila se řada drobných církví, které asi sotva měly práva na název sekty, poněvadž byly to spíše jen soukromé spolky filosofického anebo kulturního rázu.

Nyní se situace částečně změnila. Rozkolnické církve nezanechaly sice svého předsevzatého odporu vůči Římu, avšak idea sjednocení jest jim již psychologicky bližší, než byla dříve. Toto uvědomění není doposud ani správné ani úplné; pravoslavní a protestanté spokojují se pouhými kompromisy, spočívajícími na prázdných slovech, neschopných k dostatečnému ukojení skutečné potřeby. Tyto snahy nekatolického světa jsou většinou spoustou

chybných pokusů a nejasných názorů jednotlivců — nám však běží hlavně to, že otázka sjednocení jest již posunuta s mrtvého bodu. Nelze očekávat, že v brzku zmizí propast, vzniklá během století mezi katolíky a pravoslavnými. Dnešní doba jest jen epochou přípravy k tomuto sblížení, musíme proto vítati každý psychologický posun, kdyby nevyhovoval v plné míře. Čím pevněji bude trvati katolicismus na svém stanovisku, čím horlivěji bude hlásati onu věčnou pravdu, která skryta je v jeho učení, tím blahodárnější bude míti vliv na rozvoj unionistického uvědomění odpadlých církví. Jediné nebezpečí hrozilo by právě v tom případě, kdyby sv. Stolica přistupovala ke kompromisům. Toho však díky Bohu býti nemůže a proto klidně lze očekávati vítězství pravdy Kristovy. Již nyní možno pozorovati, že i mezi pravoslavnými ujímá se více a více katolické hledisko nemožnosti jakýchkoliv kompromisů. Důkazem toho jest jednání pravoslavné delegace na losanské konferenci, kde nebyl přijat protestantský názor, že všechna vyznání jsou stejně chvalitebná a správná. Řekl bych, že s losanským projevem Východňanů mohl by úplně souhlasiti každý katolík.

Ačkoliv většina pokusů o sblížení jest zásadně nesprávná a chybná ve své podstatě, přece nutno zachovati si jistý optimismus. Nemůžeme očekávati, že dřívější fanatická zaujatost proti Římu zmizí ihned a beze všech následků. Je to již v povaze člověka, že, musí-li ustoupiti v něčem, snaží se zastříti svoji porážku přívalem slov.

Později, kdy otázka církevní jednoty přestane záviseti na vlivu jednotlivých osobností a stane se všeobecným přesvědčením, zmizí samozřejmě i většina dnešních potíží. Katolická církev má v rukou nejúčinnější zbraň — pravdu a upřímnost, není jí proto zapotřebí užívati diplomacie, nebo získávati si přízně nejvyšších církevních činitelů a politiků. Postačí, bude-li nutnost Unie takovým způsobem hlásána, aby to všichni slyšeli. Nejvíce ujímá se unionistická myšlenka mezi laiky dissidentských církví; laické hnutí konečně strhne za sebou i konservativní klérus. Důkazem toho jest filokatolické hnutí v Anglii a množící se konverse mezi protestanty. Dle určitých úkazů lze tvrditi, že i v Rusku brzy dojde k utvoření pravoslavného filokatolicismu. Řekl bych, že ruská emigrace počíná chápati, že jediná správná cesta do Moskvy vede přes Řím.

*

Názory na uskutečnění církevního spojení jsou trojí. Především uvedu hledisko katolické. Celá pravda Boží jest shrnuta v katolictví, proto nutno, aby ostatní vyznání zřekla se bludů, uznala primát sv. Stolicy a vrátila se k věrouce, kterou hlásá Řím.

Pravoslavný názor jest v zásadě velice podoben výše uvedenému, ačkoliv na prvý pohled jeví se jeho pravým opakem. Rozdíl spočívá v tom, že pravoslaví považuje své, nikoliv katolické učení za správné. Přes vnější rozdíl však vidíme, že podstata názorů je táž, totiž přesvědčení, že jenom jediná církev může býti správnou a že budoucí ekumenická církev má býti jedinečnou. Pro nás jest důležitá jen tato podstatná shoda, a proto oba názory spojuji dohromady. (Příště dále)

Valerij Vilinský.

ŽEŇ

Duchovní život.

Stále a stále vleče se spor o tom, zda existuje mystické nazírání získané. Žák ned. zesnulého velkého odborníka Arinteru shrnul v nové knize názory a studie o této otázce a vyslovuje se proti existenci získaného myst. nazírání. Dílo: Unidad especifica de la contemplación cristiana (por Menéndez-Reigada, Madrid, 2 pes., str. 106) jest ovocem pečlivého studia srovnávacího nauk učitelů duch. života. Svou thési opřel autor o filosofii, kritické studium mystických spisů. Kniha jest jasná, klidná a přesvědčivá.

Bojovnější jest odpověď karmelitánovi Vicute de Jésu Maria o škole pseudokarmelské: La contemplación adquirida y la escuela pseudoterésiana (Salamanca, 0,40 pes.). Autor živě polemisuje, opírá se o authority, ale lépe by knížce

svědčilo, kdyby vše osobní bylo z ní vymýceno a jen bylo bojováno o zásady. Jest mým pevným přesvědčením, že tyhle veřejné tahanice o otázkách nejintimnějších nás vůbec nikam nedovedou.

Daleko cennější jest pozitivně historicky osvětliti otázky duchovního života. Takového rázu jest prvotřídní studie benediktina URMER BERLIÉRA: *L'ascèse bénédictine* (Desclée, Paris 1927, str. 282, 20 frs.). Studie objímá dobu od kolébky řádu do 12. stol. Noříme se s autorem do zdrojů bened. rázu zbožnosti, do řehole, liturgie, meditace, práce. Velmi poučná jest kapitola o zvláštních benediktinských pobožnostech. Kniha poctivě psaná, pečlivě připravovaná. Historický podklad jest svědomitě sebrán a organicky zpracován.

Rovněž klidnou, ač spekulativní cestou jde spis P. GALTIERA S. J.: *L'habitation en nous des trois personnes* (Beauchesne, 1928, str. 256, cena 14 frs.). Po knize Gardeilově o duši a přebývání a působení Božím v nás přichází kniha Galtierova, jež mluví o zvl. způsobu přebývání Ducha sv. v osobách spravedlivých. Druhá část studuje, jak se liší zvl. přebývání Boží v spravedlivých od přebývání všeobecného v lidech. P. Galtier staví se proti redukci zvl. přebývání B. v duších na přebývání ve formě předmětu poznaného a žitého a staví svou thesi přebývání Boha zvl. způsobem již stavem a realitou milosti.

Zajímavou studií o mystice jest spis laika-ženy E. STECKERT: *Vám Wesen handelnder und schauender Mystik*. (Berlin, Dünnhaupt, 1928, str. 62, cena 2 MK 30). Steckertová rozděluje mystiku na dva typy, aktivní a pasivní. Předeseílá všeob. úvod o mystice. Rozšiřuje její pojem, aby odňala katolicismu dobře jí vytušené výsadní právo na ni. Snaží se dokázati, že vedle kontemplativní mystiky musí býti mystika činná. Kdyby autorka pronikla katol. nauku o vnitřním životě, kdyby rozuměla jí nejbližší, protestantské nauce o něm, musila by věděti, že křesťanství velí oddati se zcela Bohu, ze kteréhožto oddání tryská pak z nadbytku lásky k Bohu žhavá, činná láska k bližnímu.

Naše zbožnost živí se vroucností starozákonních žalmů, prorockých a ostatních spisů. Dr. RUPERT STORR předvádí nám krásu a hlubokost této starozák. zbožnosti: *Die Frömmigkeit im Alten Testament* (M. Gladbach: Volksvereins-Verlag, stran 295, cena 6'50 Mk). Vidíme v celku velké poklady modlitby, lásky a oddanosti Otců našich. Vidíme též, jakou cenu mají i pro náš duch. život a proč církev tolik miluje žalmy, proč uvila liturgii z těchto jisker starozák. zbožnosti.

O filosofické prozkoumání mystiky a asketiky snaží se SCHJELDERUP: *Die Askese* (1928, Walter de Gruyter, Berlin, str. 249). Autor podává klíč k pochopení nutnosti těla pro dosažení pravé mystiky. Dochází k závěru, „že proměna v nového člověka“ či duchovní znovuzrození jeho spočívá v sublimaci naší pudové části, v produchovnění jejím, tj. v povznesení na vyšší úroveň. Pro hloubkově psychologické chápání vnějších zjevů mystických je to kniha zvláště cenná. —

Dr. Hynek.

Dobrým obohacením duch. pokladů ve Francii jsou překlady učitelů duch. života, jež nyní vycházejí.

Dnes jest dosti těžko zakoupiti si a čisti orig. španělské vydání sv. Terezie. Desclée v Paříži vydává dobré vydání spisů sv. Terezie. Vyšel právě druhý díl. Vřele doporučuji tento laciný a spolehlivý překlad do knihoven soukromých i klášterních.

Mile překvapil Gabalda novým vydáním knihy zvané THEOLOGIA DEUTSCH (Theologia Germanica), jež pořídil Paquier. Původně dílko objevil Luther. Myslí se, že je sám zkonstruoval. Našel se však originál, odlišný sice v detailech od vydání Lutherova, ale v jádře stejný. Dílko bylo napsáno po 1350 od německého nějakého rytíře. Kniha podává krásně nadpřirozený vztah tvora k Bohu. Učí odvracet se od sebe a přimykali se k Bohu. Knížka stojí několik franků a způsobí mnoho radosti a duchovního užitku.

Do prostředí doby této knihy uvádí překrásná kniha J. A. HUSTACHE: *La vie mystique d'un monastère des Dominicaines au Moyen-Age* (Perrin, Paris, 1928, str. 212, cena 12 frs.). Kniha jest psaná dle vzácné kroniky z Töss, kde působením Boží milosti, slov a příkladů bl. Susona, Taulera a jiných rozkvetl nádherně vyšší duch. život. Při čtení knihy zapomenete na svět, jste v jiném ovzduší, skoro na prahu ráje. Kniha spojuje úžasnou sečtělost mnohých rukop. kronik, něm. mystiků s velkým literárním talentem. Doporučuji co nejvřeleji všem k poučení a rozletu.

Podobným duchem jest provanuta kniha GHÉON: Le Saint Curé d'Ars (Flammarion, Paris, 1928, str. 225, cena 12 frs.). Ghéon svými studiiemi starých životů svatých osvojil si jich přímý pohled do osobností, zvonivou dikci a velkou lásku k svatým. Není to plané povídání, nýbrž skládání dobré mosaiky. Svatý farář z Arsu tu není bigotně omšelý, jest silný, velký, životný, právě jako světec.

Lad. Kuncíř překvapil mile všechny ctitele sv. Terezie Ježíškovy vydáním překladu Bernovillova jejího životopisu. BERNOVILLE (přel. B. Dlouhá): Sv. Terezie Ježíškova (str. 100. cena 10 Kč). Jedná se o zcela nový způsob vylíčení života této světkice. Není to limonádový životopis, nýbrž ukázání světkice silné, velké, mužné. Autor - laik odhrnul clonu s utrpení Tereziina, odhaluje věci v běžných životopisech neznámé. Nemohu dosti vřele doporučit tuto knihu přeloženou češtinou zvučnou a živou.

Mariánskou úctu, její význam a smysl dobře předvádí dílo WEINGARTNEROVO: Marienverehrung und religiose Kultur (Herder, 1928, stran 68, cena 1 MK 80). Vidíme, jak se úcta k P. Marii organicky vyvíjí z života, z jádra křesťanství k různým formám projevu.

K red. závěrce došla nás rozjímání evangel. autora: MONOD: Priere et silence (Fischbacher, Paris, str. 230). Lesklým, barevným a lehkým slovem podává náměty k rozjímání. Dívá se křesťansky na celý život a snaží se jej posvětit myšlenkou na Boha. Myšlenky jsou původní, bohaté.

Časopisy.

STIMMEN DER ZEIT. (Juni, Juli, August.) Herder. Z obsahu Albert Veliký. — Antike Grosstädte im Spiegel der Chrysostomus- homilien. — Rom und Rumänien. — Die Rechte der Minderheiten. — Drei Richtungen der Phänomenologie. — Maurische Kunst. — Stil in der Philosophie. — Zionismus.

HOCHLAND. (Juli, August.) Hermann Bahr, Der Weg in seinen Dramen. — Das Bild Stefan Georges. — Astrologie als Tatsachen- forschung. — Die Menschheit am Scheideweg. — Streit um Savonarola. — Orplid. — Wege der Geschichtsrevision.

BONNER ZEITSCHRIFT FOR THEOLOGIE U. SEELSOR- GE. Schwann, Düsseldorf. Der Untergang des Alten Orients. — Religion und Strafrechtsreform. — Das Problem einer Revision der Psalmen. — Pius XI. zu den Wiedervereinigungsbestrebungen der Gegenwart.

LINZER QUARTALSCHRIFT. 1928/3. Religion und Politik. — Zur praktischen Durchführung der Frühkommunion. — Die Feuerbestattung vom Standpunkt der Moral betrachtet. — Heimexerziten.

PHILOSOPHISCHES JAHRBUCH. 1928 3. Fulda. C. Gutber let f.— Nink, Die intellektuelle Erkenntnis. — Sawicki, Das Irrationale in der Grundlagen der Erkenntnis. — Max Scheler + — Philos. Sprechsaal.

THEOLOGISCHE REVUE. 1928/5., 6. Münster. Aschendorff. Zum Problem des Johannesevangeliums. — Dibelius, An die Kolosser.— Mystik als theologische Wissenschaft. — Ostkirchen u. Rom.

SCHONERE ZUKUNFT. Wien, Pustet přináší v každém čísle zajímavá pojednání předních spisovatelů střední Evropy.

Filosofie.

RICHARD WILHELM: K'ungise und der Konfuzianismus. (Str. 104, Berlin, W. de Gruyter, Sammlung Goeschen 979, MK 1'50.)

Wilhelm, jeden z nejlepších znalců čínštiny, podává v tomto spisku stručný životopis K'ungse-ho, přehled literárního díla jeho a školy jeho, systém jeho nauky a ukázky z textu. Dobrá informace.

PAUL FRIEDLAENDER: Platon. Eidos-Paideia-Dialogos. (Str. 278, Berlín, 1928, W. de Gruyter. MK 12'50.) Již jsme potřebovali nového Platona. F. slibuje další svazek: „Die platonischen Schriften“, který jest v rukopisu hotový. I. sv. podává systém. Zvláště poukazuje na kapitoly: Sokrates u Platona, Dialog, Mythos. Každá doba rozumí velikánům

dějiny jinak; zde je nám Platon ukazován tak, jak ho vidí badatel naší doby. Je známo, že právě Platona vykládají různě a toho je třeba si uvědomiti při četbě tohoto díla, jehož cena spočívá v tom, že je psáno filologem, který má jemný sluch pro barvivost každého slova a dovede vyčísti smysl pojmu v jejím původním významu lépe než leckterý filosof.

PETER WUST: Die Dialektik des Geistes. (Str. XV a 752, Augsburg, 1928, Dr. Benno Filser.) Znamý kolínský filosof pokračuje ve svých metafysických pojednáních, začatých spisem: „Naivität und Pietät.“ W. jest jeden z předních zápasníků metafysiky v dnešním Německu, německý Giovanni Gentile, ovšem ve zcela jiném smyslu než filosof fašismu. Jádrem celého díla je soustavný rozbor dvojitého protikladu : intelektualismus— voluntarismus a objektivismus — subjektivismus. 1. kniha: „příroda a duch“ jedná o podstatě ducha vůbec, o osobitosti, o stupních bytí. O podstatě člověka jedná pak celá 2. kniha. W. vychází z „metafysické anthropologie“, by dospěl k dialektice ducha. Při svém badání bere stále ohled na dějiny filosofie. V třetí knize staví svoji konstrukci filosofie dějin do služeb své these a končí „dialektikou historického poznání“. Vřele doporučujeme toto důkladné dílo!

ROBERT SAITSCHICK: Errungene Lebenswahrheit. (Str. 316, Darmstadt, 1928, Ernst Hofmann.) Zralí duchové rádi podávají své životní zkušenosti, svá nejhlubší poznání ve formě dialogu. I Saitschick si zvolil tuto formu, by se rozhovořil o osobnosti, o člověku, o sebepoznání i o náboženství. A má opravdu právo, hráti roli mudrce!

JOHANNES REHMKE: Der Mensch. (Stran 62, Leipzig, 1928, Felix Meiner, MK 1 '50.) Stručné, syté pojednání starého, zkušeného psychologa.

F. J. J. BUYTENDIJK: Erziehung zur Demut. (Str. 88, Leipzig, 1928, Der Neue-Geist-Verlag, MK 2'30.) Úvahy o pedagogických idejích moderny.

RAINER FETSCHER: Der Geschlechtstrieb. (Stran 156, Muenchen, 1928, Ernst Reinhardt, MK 3'—.) Biologicky dobře informační spis pravého odborníka. Filosofie jeho však neuspokojuje ve všem.

FRANZ SAWICKI: Philosophie der Liebe. (Str. 130, Paderborn, 1924, Ferd. Schoeningh. MK 3 80.) Tuto malou a přece tak bohatou knížku bych si přál viděti v rukou každého myslícího člověka. Jasnost pojmů, zdravý realism potřebujeme v nazírání na to, co hýbe životem.

J. Novotný.

Z různých polí.

BARTMANN, Die Schöpfung. (VIII a 204 str.) Münster 1928, Bonifaciusdruckerei. M 4'80. „Bůh, svět, člověk“ zní podtitul tohoto spisu. B. jest nad ostatními theology povolán, psáti populární theologii. Máme již od něho populární christologii, mariologii, nauku o milosti. Tato kniha pokračuje popularisací theologie — tak nutnou —: obsahuje nauku o stvoření.

BERTAUX F.: Littérature allemande. (Kra, Paris, 1928, str. 325, cena 18 frs.) Panorama věrné a přesné, obrázející ducha německé literatury. Literatura jest zrcadlem doby a národa. Bertaux jest ale spravedlivý a dovede oceniti pravé hodnoty. Jeho kniha není suchou příručkou literární pseudokritiky, nýbrž je to snaha o porozumění touze, hledání německých literátů. Autor nevšímá si jen beletrie, nýbrž i filosofie, teorie umění a theologie. Doporučuji.

DURYCH JAROSLAV: Ejhle, člověk. (Lad. Kuncíř, Praha, 1928, cena 30 Kč.) Víš, jak je ten oficiální „člověk“, oficiální člověk, kdy „lid“, v němž se shlíží vše, co jest stádovité, poslušné, přihrbené dle nařízení staré, skřípající korouhvičky? Jest jako ten, co hledá tělo, co si hraje se skutečností nejsvětější a nejstrašnější, je to ten, jenž legrací, sbíranou jako plané moruše, do ošklivosti přecpává průměrného Čecháčka... Salonní básník a kritik v širokých kalhotách, jenž zamáčkne vše, kam se obrátí, a po němž neroste sedm let tráva, kam sedne... Děsná kniha. Děsnější, že ji „lidé“ nechápali, že ji nezničil ten „člověk“, že se nerozběsnil a nezačal slintat po Durychovi. To by byla poslední, nejsmutnější kapitola pro „Ejhle, člověk!“ Jest mi smutno při té knize a jen geniální vtíp, jaký dosud se v literatuře

objevil a jež nám budou po letech zá- viděti, mě sílí, abych dočetl strašnou knihu, která, jako by říkala: Mene, Thekel, Phares! Komu ?
Braitto.

GARRIC R.: Belleville. (Grasset, 1928, Paris, str. 250, cena 12 frs.) Zakladatel sociálních kroužků ve Francii oslňuje tu svými krásnými zkušenostmi ve své snaze všude rozsévati dobro, sblížovati nízké před lidmi s těmi, které lidé staví vysoko. Skromnost, dobrý postřeh a bohaté zkušenosti činí z knihy poutavé a vtipné dobrou učebnici provádění lásky k bližnímu, kterou dnes tak hloupě pře- křtili na „sociální práci“.

JEAN DE ST. THOMAS: Introduction á la Théologie de St. Thomas. (Přel. Lavand O. P., Paris, 1928 u Blota, str. 470.) Jeden z nejlepších žáků and. učitele, jenž mu nejlépe rozuměl, shrnuje nauku celé jeho sumy, ukazuje genetický vývoj myšlenek sv. Tomáše, vnitřní souvislost celé sumy i jednotlivých artikulů. Děkujeme překladateli za to, že znovu přivedl ke cti a ve známost toto magistrální dílo.
—r—

LALOY L.: La musique retrouvée. (Plon, Paris, 1928, str. 300, 15 frs.) Kdo chce poznati cesty a snahy franc. hudebního tvoření posledních let, najde s povděkem v této knize všechny hudební etapy francouzské. Filosofická tendence ustupuje místy sladkému vychutnávání bohatství zvukové koloratury umělců, kteří se dávali, ale nezhazovali, a proto jsou opravdu s to dáti nám něco, po- těšiti, občerstviti a zvednouti.
S. B.

LÉON BLOY: Lettres a ses filleuls. (Stock, Paris, 1928, str. 210.) Maritain vydal na prosbu pí Bloyové tyto listy zaslané jemu a Holanďanu P. Van der Meer. Vřelá, stravující láska k nesmrtelné duši sálá z těchto řádků a poráží znovu ubohou námitku, že L. Bloy neuměl milovat. Jak se tu chvěje o duše, o spásu všech, jak se modlí v těch listech, jak napomíná. Co důvěrností nadpřirozených cítíte vanout z řádek třeba i narychlo psaných. Vřele doporučím tuto novinku všem, kdož milují L. Bloy.
S. B.

SCHWOB RENÉ: Profondeurs de l'Espagne. (Grasset, Paris, 1928, stran 235, cena 15 frs.) Do hluboké studně umělců nahlédá Bohem nadaný visionář a hledá pochopení Španělska. Vidí hluboce zakořeněnou katolicitu, tj. absolutnost, pravdivost a touhu po absolutní pravdivosti ve velkých španělských mistrech. Žádná analyse umění mě ještě tak neokouzila. Podáváme v textu jeho závěrečné rozjímání.

SILVESTRE CH.: Levent du gouffre. (Plon, Paris, 1928, str. 286, cena 15 frs.) Zralý román mladého autora. Román vítězství odříkání, sebezapírání, hledání v Bohu nad zoufalstvím prázdnoty, nad stahujícími vichry propastí lidské ubohosti. Kniha delikátní, povznášející. Silvestre se již propracoval od psychologisty k nazírači života. Blahopřeji a těším se na další výstup.
S. B.

VERLAG J. C. B. MOHR (PAUL SIEBECK), TOBINGEN: Die Religion im Geschichte u. Gegenwart. Bd 2. Lief. 31—34. Frauen- frage-Gesellschaft s články o ženské otázce, protestantské volné myšlenky, zednářství, modlitbě, protireformaci, darech duchovních, duchových bytostech, zpěvu, dějepisectví.
—es—

CONSIDINE DANIEL S. J.: Frohes Gehen zu Gott. (Ars Sacra- Müller, München, 1928 str. 144 a 11 hlubotisků, váz. 2'40 MK.) Cesty duchovního života jsou různé; dobře tomu, kdo najde tu svou. Considineova knížka, drobný svazček, je takovým průvodcem, průvodcem prostým, milým, ochotným a — jsem o tom přesvědčen — mnohé duši potřebným. Kapitoly krátkých záblesků myšlenek a kapitoly soustavného pojednání. Bolí tě něco v tvém duch. žití? Vezmi a čti, jak s radostí spěti do domu Boží lásky.
—ca.

MORICE HENRI: La croix ou le drapeau coué. (Aubanel Frères, Avignon, str. XI a 201.) Není to první Moriceovo dílo o sociálně-mravních otázkách. Rudý prapor mravního rozvratu jedince, rodiny a státu nebo kříž povinností, sebezáporu? Věci skoro vymlácené, ale Morice má bystrý zrak, aby uviděl zase cosi hlubšího hlodati na kořenech dnešního lidstva, a dovede toho ve svých úsudcích užiti. Mám jej rád pro jasnost myšlenek a obratný soud. —pf—

VLTAVA — sborník jihočeského odboru Zemského spolku katol. učitelstva. (Českosl. akc. tiskárna, Č. Budějovice, 1928, str. 66 a 2 dřevoryty, cena 10'80 Kč.) Zdaž lze neuznati projev života jihoč. spolku katol. učitelstva! Sborník nemůže pojati všechno, jen výběr jejich tvorby ať pedagogické či poetické, a za to, co dali, co ukázali, zasluhují uznání a pochvaly. Ničeho nevytýkám ? O to se postarají jiní.
—ca.

MARTINO Dr. JAN: Manželské právo církve katolické, I. díl (Vlast, náklad, Olomouc, Slovenská 14, 1928, str. 154, cena 14 Kč. Deset let uplynulo od vydání církevního zákoníka, než jsme se dočkali důkladného zpracování části o manželství z pera řádn. univ. profesora dr. Martinů. Dílo rozvržené asi na šest svazků vydává svědectví o důkladnosti a neúporné péči. Není rozvláčné; je určeno hlavně našemu katolickému duchovenstvu, proto bylo nutno obšírně pojednati o důležitých základních otázkách manželství (z dějin, nerozlučitelnost, jednota atd.) nutno dbáti českosl. manželského práva i církevního před kodexem. Odtud rozsáhlost díla, které kromě teorie přihlíží k praktické potřebě duchovních správců. Jsem přesvědčen, že svědomitý správce duší se bez tohoto spisu těžko obejde, zvláště v naší době hlodající na samých kořenech manželství. Veliký dík zasluhuje vldp. profesor za svůj podíl na české theologické literatuře.

—jop—

JON ARMAND: Au diable vert. (Spes, Paris, 1928, stran 256, cena 11 frs.) Román z kanadského prostředí; zápas starého ducha kanadského uchovaného na venku poloostrova Gaspésve s amerikanisovaným městem. Děj rušný, ušlechťující, jazyk vonící kanadským prostředím. Milé pro mládež.

—a.

LEGRAND GEORGES: Les Grands Courants de la Sociologie catholique á l'heure présente. (Spes, Paris, 1927, str. 181, cena 9 frs.) De Tourville, Bureau, Pottier, Toniolo, de la Tour du Pin, de Mun — jména vynikajících katolických učenců sociologů XIX. stol. Legrand podává nárys jejich sociálních nauk, nárys ne příliš rozsáhlý, ale dostatečně podrobný pro povšechné poznání jejich názorů. Dobrý informativní spis, snad by si jen bylo přáti, aby se autor byl zmínil také o německých katolických socioložích.

ECOLE NONUALE SOCIALE: Commentaire pratique de l'Encyclique Rerum novarum sur la condition des ouvriers. (Spes, Paris, str. XXIV a 203, cena 9 frs.) Forma otázek s odpověďmi má do sebe cosi na víc nad pouhé sdělování; celá věc se stane bližší, přístupnější. Commentaire sociální školy je katechismem encykliky Lva XIII. „Rerum novarum“, doplňuje, vysvětluje. Bude velmi cennou pomůckou pro sociální pracovníky.

—pj—

GRIVEC - JEMELKA: Sv. Cyril a Metoděj. (Exerciční dům, Hlučín, 1928, str. 32, cena 50 hal.) O brožurách „Životem“ hlučinského expedičního domu jsme již několikrát psali. Přibyla nová knížečka, jakýsi výtah z velkého Grivcova díla o slov. apoštolech. Mezi lidem vykoná svůj úkol přístupným slohem a lácí.

GUITTON GEORGES: Léon Harmel (1829-1915). (Spes, Paris, cena sv. I. 15 frs, II. 20 frs.) Dvoudílná historie praktického sociologa Harmela, známého z nedávného minula. První svazek ličí osobu a dobu Harmelovu před encyklikou „Rerum novarum“, druhý po encyklice až do jeho smrti. Nebyl to snadný úkol zachytit osobu s celým prostředím, se všemi idejemi. P. Guittou zvládl veliké množství látky a krásně podává vznešený život Harmelův. Možno, že čtenář napoprvé nebude s leccíms souhlasiti, ale osoba „Otce Harmela“ proto nebude menší ani ve svém katolictví, ani v lásce k dělníku, „... jenom vůli mějme všichni rovnou!“ Vzácná četba v knihovně každého, kdo přijde ve styk s dělníky; jestiž silnou kapitolou sociální apologie církve.

—pj—

PRUNEL MGR. LOUIS: Pour l'Église et pour la Patrie. (Téqui, Paris, 1928, str. VI a 275, cena 12 frs.) Sbírká promluv k mládeži; různých předmětů se týkají, ale pojí je láska k církvi a k vlasti. Řeči jsou myšlenkově i formou velmi pěkné. Vhodné pro studenty a pro vůdce-vychovatele mládeže.

—a.

MYRIAM DE G.: Vingt-deux ans de martyre. (Vitte, Lyon, 1928, IV. vyd., str. XXVI—311, cena 10 frs.) Co napsat o dějinách duše podjáhna Girarda, jenž dvaadvacet let čekal na veliký Výstup do domu Hospodinova? Kniha o utrpení pro Boží vůli, životní píseň očišťujícího sebeodevzdání a oběti. Duchovní posila pro trpící a nemohoucí, mapa nových obzorů pro bohoslovce a každého duchovního. Čisti a meditovati stránky psané na duši chvějící se po Boží náruči. Tolle !

—ic—

***: Mgr. de Marian, Comte de Brésillac. (Missions Africaines, Lyon, 1927, str. 302, cena 10 frs.)

GUILCHER RENÉ: Un ami des Noirs Augustin Planque. (Missions africaines, Lyon, 1928, str. 297, cena 12 frs.) Těžko oddělit tyto dva životopisy. — Mgr de Marion, misijní biskup v Indii, potom zakladatel afrických lyonských misii, pravá zápalná oběť na oltáři oběti za obrácení pohanů, Augustin Planque, první superior lyonských afr. misii a apoštol z velké triady Afriky XIX. stol. ctih. Libermann, kardinál Lavigerie a Planque. Bída Afriky odvolala mgr. de Marionu z

biskupského stolce coimbaturského a zavedla jej k jeho hrobu v Sierrě Leoně; opuštěný prapor zvedl P. Planque, nedávno slaveno století jeho narození. Oba životopisy uhlazeného slohu jsou pomníky živého křesťanství velikých apoštolských duší. Netřeba ani doporučovati, ani chváliti. J. F. P.

BOUCHER Mgr A.: Au Congo francais — les missions catholiques. (Téqui, Paris, 1928, str. 20G, cena 12 frs.) Nová řada dojmů z cest mgr. Bouchera, nár. ředitele díla Šíření víry, chcete-li, tož pokračování k dílu „A travers les missions du Togo et du Dahomey“. Je dosti cestopisů různých autorů, ale málokterý z nich si všímá toho, co vidí oči duše nadšené pro evangelium. Pestré dojmy, bdělé pozorování a hluboké vzdělání nedají odložit knihu před koncem. J. F. P.

LAVEILLE E., S. J.: Le Pere de Smet. (Museum Lessianum, Louvain, 1928, str. XIV—480, cena 20 frs.) Vzpomínky na chlapecký věk — idejí o dobrodružstvích v dálavách — zavanuly duši při četbě života apoštola Indiánů P. de Smet-a. „Božím zálesákem“ jsem jej nazval pro sebe, vždyť konal strašné cesty po moři i pustinou Západu pro jméno Boží a pro spásu duší. Román, fantasie? Nikoliv, skutečný život oběti a ctnosti misionáře-řeholníka. Krátká recenze není s to obsáhnouti všechny dojmy, postačí říci, že byly ty nejčistší. Talentu P. Laveillea i hodnotě díla nejlépe dosvědčuje čtvrté vydání obsáhlého spisu. Přečtěte kapitoly své mládeži, uvidí vzor nadpřirozené statečnosti, zasvítí jí světla ideálů. J. F. P.

ZÁVĚREČNÁ ÚVAHA

Z knihy: Profondeurs de l'Espagne, 1928.

Vše jest mi ničím z této klamavé věčnosti pohybu, jehož vítězství mi připomíná tolik nepohnutelných obrazů. Dychtím již po těch dnech, kdy dobudu vítězství, jež jedině může ztroskotati mé srdce, dychtím, abych dovedl dokonale odmítnouti a pochovat se v Bohu, bez omezení sebenepatrnějšího.

Přišel jsem dnes k nohám Grecovým, jako k jediné bytosti, k němuž se přibližuje má úzkost. Neb trpím především nedostatečnou věrností svému podstatnému trvání, vlašností po tolika zázračných osvíceních, vzdálením od své radosti, v němž jsem pohroužen.

Cítím, jak v hloubi mé duše povstává nenávist Obrazoborcova.

Všechny obrazy nechávají bez odpovědi mou otázku, marné jest mé hledání upírající se nad tolik forem, hledání tajemství, které mi uniká.

Nejsou nic více než snižení a než svatokrádež? Jest možno, Bože, jinak tě vyjádří ti než v palčivé extasi mlčení? Každé gesto jest zneuctěním Čistoty, jež obsahuje všechna gesta.

Bože můj, dej mi tajemství, jež jsem již ztratil, jak tě cítiti ve zjevení zla, jimiž se tě již tři měsíce dotýkám, jak bych se rozlil a shořel.

Miluji přiblížení tvé krásy, ale v tom, co nejsou.

Nenávidím je pro jejich nedostatečnost. Všechny smyslové radosti zanechávají ve mně více popele, méně zapalují ohně.

Duše má netoužila dáti pevné místo obrazům, nýbrž vášni, z níž spodem řinuly se vody zapálené, že plují na hladině, jak trosky.

Chci odhaliti vášeň po Bohu, oheň, jenž stravuje srdce, lásku a její tajné výbuchy, hlodavý žár jejích výlevů, jen Boha chci odhaliti a celou sílu v Duchu sv.

Stále se scvrká nadšení, způsobené zpěvem bližních, když zmlkli.

Bůh hoří ve mně a já ještě stále neumírám.

R. Schwob.